

PAUKENSLAG!

Уводна реч

Voorwoord

Циљ и начин рада

Циљ пројекта је приближавање културолошких појмова, геополитичких аспеката, историјских личности и догађаја Низоземља свим заинтересованим читаоцима српског говорног подручја. Поред тога један од циљева је да се будућим генерацијама студената недерландистике олакша разумевање и савладавање често недовољно јасних културно-специфичних појмова (реалија).

Овај пројекат нам омогућава да разбијемо слику која се обично заснива на устаљеним стереотипима.

Нашу Википедију смо обогатили на следећи начин: уношењем одредница које нису постојале на српској Википедији и проширивањем постојећих одредница. Као оријентир су нам у томе служиле одреднице на српској, босанској, хрватској и македонској Википедији.

Корпус је подељен по категоријама и равномерно додељен учесницима у пројекту које су превасходно чинили студенти завршне године уз заинтересоване студенте са треће године. Како је у питању вишегодишњи пројекат означени су и они појмови који ће своје одреднице добити у следећој фази пројекта.

Овај пројекат су осмислиле и водиле проф. др Јелица Новаковић – Лопушина и асистенткиња Бојана Будимир.

Учесници и захвалнице

У пројекту су учествовали студенти четврте године недерландистике: Михаило Бурсаћ, Александра Ђуровић, Јован Кораћ, Миа Секулић, Соња Станишљевић, Дејана Стевановић, Снежана Тричковић и Катарина Шумоња. Такође је и свој велики допринос дао мастер студент Никола Живковић који је имао задатак да пише и преводи одреднице које се тичу личности од значаја за низоземско-српске културне везе.

У овој првој фази пројекта акценат је стављен на географске појмове, историјске и социјално-културне догађаје. Већина чланака је пре свега посвећена догађајима који су се одиграли у периоду шеснаестог и седамнаестог века познатом као Златни век.

Посебну захвалност дугујемо Игору Братусу, аутору културолошког речника на руском језику Нидерланды, који садржи око 3000 појмова који се односе на низоземске реалије и који нам је послужио као почетна инспирација за формирање корпуса.

Избор и редиговање

Википедија је велика, а ми (смо) тако мали. Она је данас најбоље средство за информисање и пријатељ је многих студената,

Het doel en de uitvoering

Het hoofddoel van dit project is om culturele begrippen, geopolitieke aspecten, historische figuren en gebeurtenissen dichterbij alle mensen met een interesse voor de Lage landen te brengen. Daarnaast is één van de doelen ook om de vaak nogal hermetische cultuur-specifieke begrippen (realia) makkelijker begrijpbaar te maken.

Dit project stelt ons ook in staat om het beeld dat gewoonlijk op vaste stereotypes gebaseerd is te veranderen.

De Servische Wikipedia hebben we op de volgende manier verrijkt: we hebben lemmata die nog niet bestonden ingevoerd, maar we hebben eveneens reeds bestaande artikelen verbreed. Het beginpunt waren de lemmata op de Servische, Bosnische, Kroatische en Macedonische Wikipedia's.

Het corpus werd in categorieën verdeeld en elke deelnemer vertaalde hetzelfde aantal artikels. Deelnemers aan dit project waren vooral vierdejaarsstudenten. Omdat het om een meerjarig project gaat, hebben we ook deze begrippen vermeld waarover er pas in de volgende fase van het project artikels zullen geschreven worden.

Dit project werd uitgevoerd onder leiding van Jelica Novaković-Lopušina en Bojana Budimir.

Deelnemers en dankwoord

Aan het project hebben de volgende vierdejaarsstudenten van de Afdeling Neerlandistiek deelgenomen: Mihailo Bursać, Aleksandra Đurović, Jovan Korać, Mia Sekulić, Sonja Stanišljević, Dejana Stevanović, Snežana Tričković en Katarina Šumonja. Ook heeft masterstudent Nikola Živković een grote bijdrage aan dit project geleverd; zijn taak was om artikels te schrijven en te vertalen die belangrijke figuren inzake culturele betrekkingen tussen de Lage landen en Servië omhelsden.

In deze eerste fase van het project wordt het accent gelegd op geografische begrippen en historische en sociaal-culturele gebeurtenissen. De meeste artikels gaan over de gebeurtenissen die in de 16e en 17e eeuw (de zgn. Gouden Eeuw) plaatsvonden.

In het bijzonder zijn we Igor Bratus, de auteur van het culturele woordenboek Нидерланды, dankbaar. Dit woordenboek bevat zo'n 3000 begrippen die in verband staan met Nederlandse realia, en diende bijgevolg als basis ter vorming van het corpus.

Keuze en bewerking

Wikipedia is groot en wij (zijn) zo klein. Deze databank is vandaag de dag één der beste

Статистичка присутност ХР на БХС-страницама

Као што смо већ нагласили, упориште за формулисање избора одредница нашли смо у културолошком речнику Нидерланды. Сваки студент имао је задатак да изабере десет до једанаест појмова за одређено слово које је добио. Тако је требало одлучити који појмови који почињу на пример на слово А, К или С поседују неку специфичну значењску везу са интересом корисника Википедије у Србији. Под значењском вредношћу мислимо пре свега на појмове који не само да су са историјске или културолошке тачке занимљиви, а нису у довољној мери заступљени, већ и на појмове који карактеришу низоземско говорно подручје (ограничили смо се на Холандију и Фландрију) у разним аспектима, а за које смо сматрали да незаслужено не постоје на српској Википедији.

Када смо формулисали списак одредница следећа тачка била је провера присутности појмова на Википедији. У овој фази нисмо се ограничили на најзаступљеније светске језике већ смо покушали да спроведемо и мали статистички експеримент који би нам указао у којој мери одабрани појмови постоје на језицима сродним српском језику, као што су хрватски, босански, македонски. Намера, свакако, није била надметање већ жеља да обогатимо Википедију тако што ћемо и читаоцима којима српски није матерњи језик, али којима је српски ипак близак и разумљив помоћи да одређене појмове референтне за Холандију и Фландрију пронађу на овако широкој и доступној виртуелној енциклопедији.

У току овог скромног истраживања запазили смо да су одреднице преведене на српски заступљене на јако скромном нивоу. Ипак у табели која следи наилазимо на парадокс-наиме највише преведених појмова преведено је управо на српски. Но, када

кажемо да је српски скромно заступљен онда пре свега мислимо на један шири корпус који ми, нажалост, нисмо били у могућности да обухватимо. Тако су на пример одреднице које се односе на политичке партије, католичке и протестантске црквене празнике, па чак и на неке тривијалне појмове, чешће заступљени на другим словенским језицима, а под 'другим' највише узимамо у обзир на пример руски или чешки па тек онда нама најближе језике као што су хрватски или пак босански. Штосе географских одредница тиче, установили смо да су све холандске (фламманске провинције нису узете у обзир, барем не за сада) махом преведене на српски, али одабрани делови или су недовољни или лоше преведени при чему највећи проблем представља ортографско и фонетско прилагођавање холандских имена у процесу превођења на српски језик. Одреднице преведене на српскохрватски биле су нешто више заступљене. Што се одредница преведених на хрватски, босански, македонски или пак бугарски тиче, установили смо да су мање - више подједнако заступљене. Наравно присутност превода на језицима који припадају западнословенској, односно источнословенској групи језика - понајвише чешки, словачки односно руски, украјински и белоруски далеко је предњачила.

Присутност одредница на поменутиим језицима лако се може пронаћи и на самој Википедији. Следећи подаци говоре о присутности преведених одредница, али ова подела је наравно веома непрецизна и подаци су приказани у гро цртама.

Што се словенске групе језика тиче, руски језик се налази на 7. месту са преко милион одредница преведених на овај језик. Остали словенски језици припадају групи која садржи:

А) преко 100. 000 одредница:

- 9. пољски
- 14. украјински
- 21. чешки
- 30. српски
- 31. словачки
- 36. бугарски
- 38. хрватски
- 39. словеначки

Б) преко 10. 000 одредница:

- 50. српскохрватски
- 53. македонски
- 58. белоруски
- 65. босански

Према овој грубој подели видимо да је српски, што се јужнословенске групе језика тиче, далеко најзаступљенији, али то свакако не значи да се ово нужно односи и на одреднице у вези са Холандијом или Фландријом. У следећој табели покушаћемо да дамо јасан преглед присутности одредница на српском, хрватском, српскохрватском и босанском и то у тренутку пре него што су студенти превели наведене одреднице. Наравно неке одреднице већ су постојале на српском језику али смо сматрали за сходно да их редигујемо, уобличио или допунимо. Такође треба имати на уму да је понекад било тешко одредити да ли превод одреднице уопште постоји с обзиром на то да се у листи језика налазе и ћирилично и латинично писмо, тако да некад нисмо имали 'инстант' приступ већ смо (не)постојање одреднице тражили преко разних интернет претраживача, који би нас тек тад упутили на Википедију/Wikipediju. У табели нису садржане само одредница које смо превели као потпуне већ и неке одреднице унутар ових 26. за чије ће се превођење, надамо се, одважити потоње генерације.
Videti na kraju ETC.

Преводилачки проблеми

Предзање циљне публике

Слика о Низоземљу тј. о Холандији и Фландрији је прилично неуједначена. У новије време сликом о Холандији доминара Хашки трибунал.

Приликом претраживања тог појма на српским интернет страницама добијамо чак 1.150.000 резултата. Други неизбежни појам је Амстердам са својим кофишоповима и

Улицом црвених фењера. Из овог проистиче да већина грађана Србије стиче прилично једнострану слику о Холандији, коју не чине само Амстердам и Хаг. У позитивне стереотипе спада пословична толерантност. Шта нам је још прва асоцијација на Холандију? Лале, клопте и сир. Дакле, као што видимо из приложеног потребно је проширити ограничено поимање Холандије које влада у нашој земљи.

Што се тиче Фландрије, најчешће се у српским медијима спомиње Брисел као престоница Европске уније, што опет говори о доминацији политичких тема. Мада за разлику од Хага, Брисел нема лошу конотацију. Поред тога не смемо да заборавимо фламанско сликарство које је већини познато.

Устаљена пракса при транскрибовању

За разлику од хрватског у којем се преузимају појмови у оригиналу, у српском је карактеристична транскрипција што проузрокује проблеме због неподударности фонетског система.

Поред тога већина појмова је ушла у српски језик преко немачког, а мањи део преко француског, због чега су оригинални називи искривљени немачком односно француском транскрипцијом (Гронинген, Бош, Лајден, Бриж).

Кратко објашњење фонетике холандског

Нова пракса:

Од самог оснивања Лектората, односно Група за низоземске студије тежи томе да трансприцију што више приближи оригиналном изговору. Правила фонетске транскрипције холандских имена и појмова ушла су по први пут у Правопис српског језика Матице српске из 2010. године.

Сугласници

Што се сугласника тиче главне промене су следеће: грлено х (γ) транскрибује се као х, па тако Гронинген постаје Хронинген. Што се транскрипције холандског в тиче, постоје извесне недоследности међу самим преводиоцима, али су сви прихватили да се префикс van транскрибује као ван, а не као фан. Наш став је да у случају дилеме предност треба дати сличности са оригиналном графичком. Такође остаје проблематична транскрипција в и г на крају речи, као нпр. код речи Хаг (правилно Хах). Међутим код веома устаљених појмова као што је Ван Гог тешко је да ће се прихватити

исправнија верзија Фан Хох.

Самогласници

Посебан проблем представљају полудуги вокали од којих су е и облаго дифтонгизирани. У неким случајевима дајемо предност бележењу те дифтонгизације у српском јер бисмо тај вокал иначе читали кратко. Пример: Cees Noteboom (Сес Нотебом), приближније оригиналу је Сејс Нотебоум. Код преводилаца се срећу различите праксе када је овај проблем у питању.

Дифтонзи

Дифтонг *ij* транскрибује се као *ej* тако да Ријкс постаје Рејкс. Дифтонг *ui* постаје *aj* па Маурициус постаје Маурицхајс, а Хојзинга постаје Хајзинха. Дифтонг *eu* постаје *e* тако да Лувен постаје Левен.

Називи фламанских градова представљају посебан проблем што се транскрипције тиче због постојања двојезичних назива. Тај проблем смо решили тако што се преузима холандски облик уколико је град на територији Фландрије, а француски уколико је на територији Валоније.

3 низоземска проблема - Холандија/ Низоземска, Низоземље и холандски/ низоземски

Један од првих проблема с којима смо се сусрели јесте превод назива земље тј подручја и присвојног придева. Српски језик у свом корпусу познаје Холандију, међутим, битно је рећи да је тај превод делимично погрешан. Када Холанђани кажу Holland, они мисле пре свега на провинције Северна и Јужна Холандија, а своју земљу називају Nederland. Када ми кажемо Холандија, подразумева се да је то назив земље (*pars pro toto*). Управо ту се јавља проблем јер Nederland и Holland не представљају исте области, а у српском је ипак устаљено и правилно рећи Холандија за оно што је заправо Nederland. Међу постојећим преводима јавља се и Низоземска (која се у српском нетачно сматра за искључиво хрватску реч), но тај назив се ретко употребљава, а управо фреквентност употребе неке речи утиче на то да она постане легитимни део језичког корпуса. Низоземска је правилнији превод, калк настао превођењем Недер (низ. *neder*, од *neer*: на земљи, ниско) *i* ланд (низ. *land*: земља), али ипак није у употреби. Исти проблем се јавља и са присвојним придевом,

јер његово значење није довољно прецизно. Да ли се придев 'холандски' односи на провинције или на целу земљу? Требало би да се односи на провинције, али се у српском језику односи на целу земљу, што опет може довести до погрешне интерпретације. Коришћење придева 'низоземски', у случају да се водимо тиме да је Холандија заправо Низоземска, било би вероватно прикладније, али није устаљено, те стога смо остали доследни пракси која већ постоји - преводи за *Nederland* и *Nederlands* остају онакви какви су били и пре.

Проблем Низоземља и 'низоземског', са друге стране, нуди ширу слику. Низоземље означава пре свега историјско подручје, области које су пре биле уједињене, а чиниле су га данашња Холандија и Белгија, те стога је прикладно користити термин Низоземље ако причамо о историји ових области, тј. о периоду када су чиниле једну целину. У том случају је такође прикладно користити придев 'низоземски'.

Трећи проблем који се јавља јесте назив језика: да ли ћемо рећи холандски или пак низоземски језик? У српском језику је пракса да се користи 'холандски', иако то није добар превод. Холандски може бити назив за низоземски који се говори у Холандији (а ту се онда јавља проблематика локализације, тј да ли се односи на варијанту која се говори у провинцији Холандији или се пак односи на целу земљу), али не би требало да изгубимо из вида чињеницу да се низоземски језик не говори само у Холандији, већ и у Фландрији, тј на северу Белгије, као и у неколико бивших колонија. Варијанте језика које се говоре у различитим земљама заиста могу да се назову другачије, али то су, на крају крајева, само варијанте (холандски, фламански итд.), међутим ако причамо о свеобухватном називу, то онда мора бити низоземски језик, а не холандски. Стога смо одлучили да уместо устаљеног 'холандски' користимо 'низоземски', с надом да ће се овај правилни назив прихватити и укоренити у српски језик.

Одомаћујуће или отуђујуће

Дилема са којом се сваки преводилац сусреће тиче се управо избора начина превођења - да ли један појам превести тако да буде у духу језика на који се преводи, или га пак превести тако да буде јасно да појам има корене у неком другом језику. Овај проблем јавља се чешће него што би већина помислила, што је овај пројекат управо и показао. Како је велики број појмова који се јавља у Википедијиним одредницама културно условљен и ограничен на низоземско говорно подручје, они као

такви не постоје у српском језику те се морао наћи нови превод за њих. Нуде се две опције: одомаћити појам и превести га на српски тако што ће се наћи приближни еквивалент (када је реч о превођењу оваквих појмова, потпуни еквивалент ретко када постоји, углавном се ради о хиперонимима или приближним преводима) или га само транскрибовати на српски и тако га 'отуђити'. Проблем је најлакше објаснити на примеру *kruidnoten*, врста кекса, као појам не постоји у српском језику. Опције које су нам се нудиле јесу а) транскрибовање уз евентуално објашњење, те би смо стога добили крајднотен, и б) превођење методом приближног еквивалента. Рећи да су крајднотен ароматични медањаци није у потпуности тачно; но наша култура не познаје такву врсту посланице и најприближнији могући превод је управо тај: ароматични медањаци. Оваквим преводом смо постигли 'одомаћујућ' ефекат; читалац може лако да замисли овај слаткиш због сличности са медањацима, те је читање целокупног текста умногоме олакшано. Одомаћујући превод је у овом случају оправдан јер не скреће пажњу са суштине текста и поприлично је добро инкорпоран. Да смо одабрали отуђивање, тј. прилагођену транскрипцију, код читаоца би се могли јавити проблеми у разумевању јер крајднотен не говори ништа о денотативном а камоли конотативном значењу те речи. Ипак, погрешно би било рећи да је ово решење, тј. давање предности овој врсти превода, најсрећније, јер савршено решење не постоји. Овај превод реализира *kruidnoten* одабран је пре свега јер је практичнији и прикладнији за Википедију, која ипак даје само оквирне информације. Ипак, нисмо били доследни овој стратегији, већ смо поприлично слободно бирали када ће нешто бити отуђено, а када одомаћено. Још један од примера је Синтерклас, код кога смо се одлучили за отуђујући превод, јер је Свети Никола, иако представља исту особу, у низоземској култури другачије приказан но у нашој, те смо тиме скренули пажњу на културолошке разлике.

Проблем полисемије: Akte van verlattinghe

У преводилачкој пракси проблем полисемије често израња као један од тежих и најчешћих проблема, а његово решење се такође јавља уз још једну преводилачку недоумицу - отуђујуће или одомаћујуће превођење. Уколико се одлучимо да једну лексему, која уз то за себе везује више (различитих) значења, преведемо на један одређен начин и да се притом држимо правила консеквентности онда себи намећемо и један специфичан процес у којем морамо да одбранимо нашу одлуку да једно одређено

значење речи изворног језика преведемо одређеним функционалним еквивалентом речи у циљаном језику. Тако смо морали да се одличимо како ћемо холандску односно низоземску реч 'acte' превести на српски језик. Недоумица је тим већа јер и српски језик познаје реч 'акт' поготово у правном систему. Да бисмо 'Akte van Verlattinghe' (Plakkaat van Verlattinghe) превели управо као акт, а не као декларацију, проглас или повељу морали смо да консултујемо Речник Матице српске и видимо која се све 'решења' нуде тј које све речи могу са мање - више измењеним, али принципијелно тачним значењем заменити реч акт. Према Речнику Матице српске реч 'акт' у административним оквирима означава: документ, службени спис. Ипак, морамо се сложити да би 'Службени спис о независности' звучало крајње бесмислено и наивно. С тога смо се одлучили да задржимо универзалну реч акт, али да је такође допустимо описним методама као што је 'о одрицању верности шпанском краљу' која у самом оригиналу не стоји, али коју смо ми сматрали за сходно да додамо јер читање и разумевање истог, појам чини простијим, односно разумљивијим.

Међутим, овде се не назире крај проблемима. Уколико смо се одлучили да реч 'acte' преведемо речју 'акт' онда смо увидели да постоји још прегршт административних и правних појмова који се на српском могу превести на различите начине, а да се притом не изгуби оригинално значење, поготово не ако се преводе у оквиру научно-публицистичких радова тј уколико се строго стручни термини не узимају као еталон. Следећи проблеми тичу се могућих превода појмова као што су 'plakkaat', 'verlattinghe', 'gewesten', 'verclaringhe'. Кад смо се сусрели с овим проблемима морали смо такође да строго водимо рачуна о периоду у коме су овакви појмови коришћени. Уколико су овакве речи коришћене у 16. веку онда на пример географски појам 'gewesten' свакако нисмо могли превести као 'област', што је данас често случај, као што ни жупаније или срезове не бисмо никад превели или упростили данашњим појмом 'месна заједница' или 'посед'. Стога смо се одлучили да појам 'gewest' који такође означава и покрајну, провинцију, област преведемо управо као 'провинцију' највише због тога што тадашње грофовије, кнежевине и 'области' парирају данашњој географској подели на провинције. Такође смо се одлучили да реч 'Verclaringhe' односно на савременом холандском / низоземском 'Verklaring' преведемо као 'Декларација' иако су нам се у широком полисемичком спектру нудиле и речи 'повеља', 'проглас' итд. Наравно није лако рећи зашто смо се одлучили за коришћење одређене семеме јер се у денотативном

смислу увек ради о нијансама. Притом бисмо нагласили да је сваки избор између могућих решења у крајњем случај лични избор, те да је с тога сваки овај избор отворен за допуне, промене или пак сугестије свих учесника у овом преводачком пројекту.

Уколико смо погрешили или нисмо досегли завидни стилистички ниво или значењску прецизност (а понекад је изузетно тешко направити компромис између звучења и значења) остављамо вама, драги читаоци - студенти Недерландистике и корисници Википедије, али и нама, да евентуалне мане накнадно углачамо и тако покушамо да достигнемо преводачко савршенство.

Проблем фразеологије

Проблем фразеологије који се јавља при превођењу можда се може сврстати међу најкомпликованије проблеме јер се не ради само о једној речи, већ о синтагми за коју се мора наћи еквивалент у циљном језику. Неретко се дешава да еквивалент постоји, додуше не потпун али се по значењу може поистоветити са значењем које има у изворном језику. Сетимо се само фраза попут *hals over kop*, која се може превести као 'на врат, на нос'. Оно

што одмах примећујемо јесу речи *hals* и *vrat*, које су потпуни еквиваленти, те су значења ове две фразе умногоме слична. Са друге стране, имамо фразу *de rijk aan Maarten geven*, којој на неки начин кореспондира српска фраза *бацити кашику*, а обе означавају умирање. Сличност ове две фразе је пре свега на нивоу значења и регистра, а сличност коју видимо код фразе *наврат*, *нанос* код које је елемент фразе *врат* апсолутни еквивалент елементу из низоземске фразе, није присутна, тј нема формалне сличности. Такође постоје фразе које немају ни делимичан еквивалент у циљном језику и у таквим ситуацијама преводац је принуђен да на основу конотације изабере фразу у циљном језику која ни на који начин (осим значењски) није повезана са чиниоцима фразе изворног језика.

Један од таквих проблема била је фраза *God of de duivel*, у тексту о Летећем Холанђанину. На крају је одлучено да превод гласи *Кунем се Богом ил' Ђаволом*. Та фраза не постоји у српском језику те стога је понуђен превод који објашњава значење фразе у низоземском језику. Овде не можемо да причамо о еквиваленцији управо због непостојања адекватне кореспондирајуће фразе у српском језику.

Провинције

Северна Холандија

Северна Холандија (низ. Noord-Holland) је провинција на северозападу Холандије. Ова провинција има 2.719.764 становника (према подацима од 30. септембра 2012. године), главни град је Харлем, а највећи град је Амстердам.

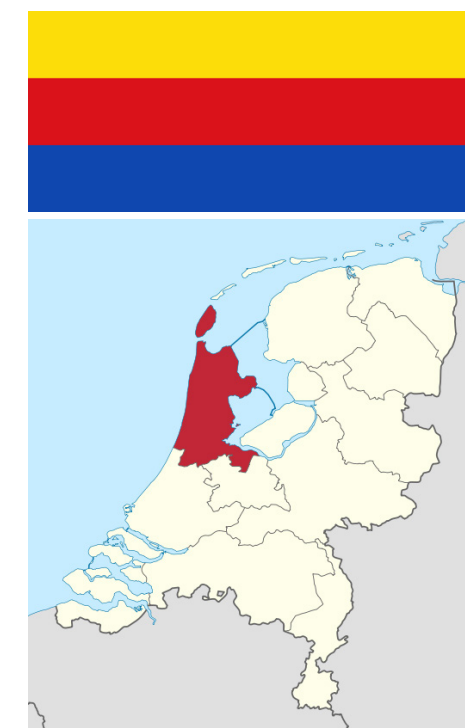
Историја

Холандија је била најзначајнија провинција Републике Седам Уједињених Низоземских провинција (1588 – 1795). Године 1795. проглашена је Батавијска Република, која је подељена на осам департамана са што равномернијом расподелом становника. Холандија је тада раздвојена на департамане Тексел, Амстел и Делфт. Након што је Краљевина Холандија 1811. године прикључена Француском царству, подручје око реке Амстел (Амстеланд) је заједно с Утрехтом формирао департаман Зајдерзе (Јужно море), а подручје око реке Мас (Масланд) било је преименовано у департаман Ушће реке Мас (*Bouches-de-la-Meuse/Monden van de Maas*). Након што су Французи крајем 1813. године протерани из Холандије, подела на департамане је у почетку остала непромењена, али Уставом од 29. марта 1814. године департамани су замењени провинцијама. Зајдерзе и Ушће реке Мас су сједињени у једну провинцију – Холандију. Међутим, како би умањили њену доминацију, Холандија је ревизијом Устава

из 1840. године подељена на Северну и Јужну Холандију.

Географија

Северна Холандија је већином широко полуострво између Северног мора, Ваденског мора (низ. *Waddenzee*) и језера Ејселмер (низ. *IJsselmeer*). Провинција се на југу граничи са Јужном Холандијом и Утрехтом, на истоку са провинцијом Флеволанд, а на северу је помоћу Велике бране (низ. *Afsluitdijk*) повезана са провинцијом Фризацијом. Провинција се може још поделити на северни и јужни део, а Северноморски канал (раније река Еј) се сматра њиховом границом. Јужно од Еја налазе се градске области Амстердам, Харлем, Харлемермер са аеродромом Схипол, као и подручје Хои (низ. *het Gooi*), које иако је густо насељено, има потпуно другачији пејзаж. Западна обала провинције је већином заштићена динама. Главни унутрашњи водени путеви Северне Холандије су Еј (некадашњи морски рукавац) и Северноморски канал у

који се уливају, или директно или преко бочних канала, реке Амстел, Зан и Спарне, и Севернохоландски канал и канал Амстердам-Рајна.

Дијалекти

У Северној Холандији се говоре различити дијалекти. У провинцији је најпознатији амстердамски дијалекат, који се осим у Амстердаму може чути и у градовима као што су Алмар, Пурмеренд и Хорн,

због тога што ту живи доста Амстердамаца. Најтипичнији дијалекти се говоре на селу. Што се више иде ка северу, то се дијалекат све више разликује од стандардног језика. Као

и у другим областима где се говоре дијалекти, тако се и у Северној Холандији дијалекат све мање користи. Ипак су неки дијалекти опет приметно оживели. Нарочито

волендамски дијалекат, који се свуда свакодневно говори. Док су други дијалекти, као нпр. алсмерски, скоро нестали.

Зеланд

Зеланд (низ. Zeeland) је провинција на југозападу Холандије, која се граничи са холандским провинцијама Јужном Холандијом и Северним Брабантом и белгијским провинцијама Западном Фландријом, Источном Фландријом и (једним делом) са Антверпеном. Зеланд има 381.202 становника (подаци од 30. септембра 2012.). Административни центар и највећи град провинције је главни град Миделбурх.

Историја

Зеланд је био насељен већ у време Римљана. Из тог периода потичу и скулптуре, између осталих и богиње Нехаленије, које су пронашли рибари са Источне Схелде (низ. Oosterschelde).

Од средњег века је борба против воде лајтмотив који се провлачи кроз историју. Површина земље се наизменично смањивала и повећавала. Скоро цела провинција (осим појаса дина) налази се на нивоу или испод нивоа мора.

Миделбурх је до краја шеснаестог века био највећи трговачки град северног Низоземља, а до пред крај седамнаестог века, пети највећи град земље са између 27.000 и 30.000 становника (више становника од Хага и Утрехта).

У току Другог светског рата Зеланд је више пута био од стратешке важности, због чега

је неколико градова и области доста страдало услед борби, бомбардовања и поплава. Посебно се променио изглед острва Валхерен и центар Миделбурха.

У ноћи између 31. јануара и 1. фебруара 1953. Зеланд је био погођен Великом поплавом (низ. Watersnood). Да би се у будућности предупредила слична катастрофа, 1960. године почела је изградња комплекса брана и насипа за одбрану од воде (Делта план). Један од споредних резултата био је да су се везе са остатком Холандије приметно побољшале. Око овога се подигла велика прашина, посебно око затварања Источне Схелде.

Језик

У прошлости се Зеланд састојао од неколико изолованих острва, те стога није чудно што свака област

има сопствени дијалекат. Међутим, зеландска острва показују релативно јединство у језику. Зеландски је у основи прелазна варијанта холандског у западнофламманског. У Зеландској Фландрији се говоре дијалекти који се доста разликују од зеландског: Западнофламмански на запа-

ду и у централном делу, источнофламмански око Хулста. У већини села се дијалекти и даље веома цене.

Култура и фолклор

Аграрни Зеланд је дуго могао да очува сопствене културне изразе. Познате су зеландске народне ношње, које данас

још увек носе старије жене, а облаче се често и за специјалне прилике. Сељаци на Валхерену (низ. Walcheren) одржавају традиционални спорт, алкарство: на празник у августу људи на (зеландским) коњима покушавају копљем да погоде прстен. Регионални производи, као карамеле са путером (низ. boterbabelars) и

чајно пециво (низ. bolussen), често се повезују са Зеландом и туристи их радо купују. Затим, дијалекти се сматрају зеландским културним добром, а ова провинција се чврсто повезује са ортодоксним протестантима (низ. Gereformeerde Gemeenten).

Јужна Холандија

Јужна Холандија (низ. Zuid -Holland) је провинција на западу државе Холандије. Налази се на обали Северног мора. Површина провинције је испресецана рукавцима река Рајна и Мас. У провинцији је крајем 2009. живело 3.502.595 становника, што је око 21% становништва земље.

Историја

Античко доба

У римско доба граница Римског царства се простирала до Старе Рајне (низ. Oud Rijn) код Катвејка

(низ. Katwijk) и припадала је области Доња Германија (Germania Inferior). На граници су биле подигнуте тврђаве. У данашњој Јужној Холандији у граду Ворбурху (низ. Voorburg) налазе се остаци града Форум Хадријани (Forum Hadriani) који је основан у време Римског царства.

Средњи век

Област је од Вердунског споразума (низ. Verdrag van Verdun) припадала Источном Франачком царству, коју је краљ као знак захвалности због подршке поклонио Херлофу (низ. Gerlof), а касније и Дирку I. Тако је настала грофовија Холандија која је тек после пораза код Фландрингена (низ. Vlaardingen) постала независна.

Године 1248. по задатку грофа Вилема II изграђена је Дворана витезова (низ. Ridderzaal) у

Хагу. Дордрехт је био први град у Холандији који је 1220. године добио статус града. Током тринаестог века број градова у овој провинцији био је мали али то се променило око 1500. године када је Холандија постала провинција са највећом концентрацијом градова у Европи.

Модерно доба

Током Осамдесетогодишњег рата у јужном делу Холандије одиграли су се разни догађаји међу којима и ослобођење Лејдена (низ. Leiden) 3. октобра 1574. године и убиство Вилема Оранског у Делфту 10. јула 1584. године. Након успешног ослобођења Лејдена у овом граду основан је и први холандски универзитет. Ископавање Новог воденог пута или Ниеуве Ватервеха (низ. Nieuwe Waterweg) 1863. означио је почетак процвата

Ротердама и ротердамске луке а тиме су се повећале и могућности за запослење у овој регији. Скоро један век касније, 14. маја 1940. године центар Ротердама уништен је за време бомбардовања Немаца у Другом светском рату.

Географија

Јужна Холандија се на западу граничи са Северним морем, на северу са провинцијом Северна Холандија, на истоку са провинцијама Утрехт и Хелдерланд, на југоистоку са провинцијом Северни Брабант а на југу са провинцијом Зеланд.

Уколико изузмемо дине на обали Северног мора рељеф Јужне Холандије је раван и великим делом је сачињен од полдера. Југозападни део провинције припада делти река Рајне и Мас или Мезе (низ. Maas, фр. Meuse). Западни и централни део провинције је у великој мери урбанизован и припада Рандстаду, урбаној области у Западној Холандији. Због пространства источни

део Јужне Холандије припада Зеленом срцу или Хруне Харт (низ. Groene Hart). На југу провинције налазе се Јужнохоландска острва која су претежно руралног карактера

Религија

Од 2003. године 55% становника сматра се припадником неке верске заједнице.

Интерес за организовану религију почео је да опада педесетих година 20. века махом због појаве мас – медија, укидања вертикалне друштвене стратификације и појавом социјалне заштите. Да би удружиле снаге холандске протестантске цркве су се 2004. године ујединиле у Протестантску Цркву у Холандији. Док је посета протестантским црквама опадала у Холандији су се јављале друге религије. Прва цамија у Холандији подигнута је већ 1955. године у Хагу.

Саобраћај

У Ротердаму се налази велика морска лука одакле плове

бродови ка великим речним токовима.

У Ротердаму се налази аеродром Ротердам – Хаг (низ. het Rotterdam The Hague Airport) који је уједно и једини аеродром у овој провинцији. Поред аеродрома Схипхол и аеродрома у Ејндховену ово је трећи аеродром по величини у Холандији.

Знаменитости

Општински музеј у Хагу (низ. Het Naags Gemeentemuseum) Натуралис, природњачки музеј у Лејдену Музеј Бојманс ван Бунинхен (низ. Het museum Boijmans Van Beuningen)

Маурицова кућа или Маурицхајс (низ. Het Mauritshuis)

Циркус театар Краљевско позориште (низ. De Koninklijke Schouwburg)

Познате личности:

Антони ван Левенхук

Кристијан Хајгенс

Барух Спиноза

Јоханес Вермер

Рембрант ван Рејн

Јан Стејн (Стен)

Лимбург

Лимбург (низ. Limburg) је једна од дванаест провинција у Холандији и налази се на југоистоку земље. Лимбург се на североистоку граничи са Хелдерландом а на северозападу са Северним Брабантом. На западу и југу се граничи са белгијском провинцијом Лимбург а на југу такође са белгијском провинцијом Лијеж или Лајк (фр. Liège, низ. Luik) а на истоку са Немачком. Главни град је Мастрихт и по броју становника спада у провинције средње величине.

Често га називају холандским Лимбургом када је потребно да се направи разлика између ове и истоимене белгијске провинције.

Холандски Лимбург има популацију од око 1.123.478 становника (подаци од 30. новембра 2011). Лимбург је католички још од Римског доба а бискуп је редом заседао у Тонгерену, Мастрихту, Лијежу и Рурмонду. Ова бискупија је имала надлежност над највећим делом Лимбурга. Поред воћарства, пољопривреде, хемијске индустрије и туризма и производња пива је изузетно честа делатност у Лимбургу. Лимбург се одликује својственим идентитетом којег између

осталог чини и лимбуршки Лимбург.

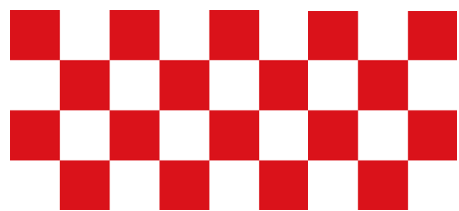
језик. Холандске власти су га још 1997. године признале као регионални језик. Од културних појединости ту су још и многи црквени хорови, фанфаре, концертни бендови, стрељачка удружења (schutterijen) и кулинарски специјалитети као што је Лимбуршки тарт (Limburgse vlaai). Као и у остатку Холандије, клима је умерена морска са редовним падавинама током целе године. Гувернери западног и источног Лимбурга потписали су 9. децембра 2008. године Лимбуршки споразум (низ. Limburgcharter). Власти ових двеју провинција желеле су да се оне убудуће називају Фламански и Холандски

Северни Брабант

Северни Брабант (низ. Noord - Brabant) , често скраћено Брабант, је провинција на југу Холандије. Главни град провинције је Хертохенбос (низ. 's-Hertogenbosch). Северни Брабант је после Хелдерланда (низ. Gelderland), највећа провинција. Подељен је тренутно на 67 општина, од којих су најважније: Ејндховен (низ. Eindhoven), Тилбурх (низ. Tilburg) - обе општине имају преко 200.000 становника, Бреда (низ. Breda) са преко 175.000 и Хертохенбос са око 140.000 становника.

Провинција има добро очуване пејзажне вредности. Природне лепоте се пре свега могу наћи у националним парковима, мочварним областима као и у шумовитој околини Бреде.

Историја

Име Брабант је изведено од Braebant. То је сложеница састављена из речи braes, што значи мочварно земљиште и речи bant, што значи област.

До 17. века је велики део данашњег Брабанта био у саставу војводства Брабант, чији се највећи део данас налази у саставу Белгије. Током 14. и 15. века Брабант је доживео свој Златни век. То се пре свега односило на градове Брисел (низ. Brussel), Антверпен (низ. Antwerpen), Лувен (низ. Leuven), Бреду и Хертохенбос.

Након што је потписана Утрехтска унија (низ. Unie van Utrecht) 1579. године, Брабант је постао предмет борбе између протестантске Републике Седам Уједињених Низоземских Провинција (низ. Verenigd Koninkrijk der Nederlanden) и католичке Шпаније која је окупирала јужно низоземље. Минстерским миром из 1648. северни део

Брабанта је припао Републици и назван је државни посед Брабант.

Од краја 19. века провинција се све више индустријализовала. У Тилбурху и Хелмонду (низ. Helmond) се производио текстил, док је Ејндховен постао пети град по величини у Холандији захваљујући Филипсу и ДАФ-у. Некадашња мала насеља су веома брзо прерасла у нове индустријске градове.

Култура

Постоји мноштво музеја нарочито у великим местима као што су између осталих Ван Абемов музеј у Ејндховену, Музеј Северни Брабант у Хертохенбосу, Музеј графичког дизајна у Бреди и Природњачки музеј у Тилбурху. У већини градова се такође налазе и велика позоришта.

Језик

Брабантски језик је заједно са холандским био главни носилац у процесу настанка стандардног холандског у 16. и 17. веку. Брабантски језик је пре свега имао утицај на правопис док је холандски утицао на изговор. Данас је брабантски дијалекат са многим регионалним варијантама или макар акценатом типичан део идентитета. Брабантски дијалекти нису признати нити имају било какву заштиту. Северно-брабантски акценат има многе сличности са фламанским. Већина Холанђана може добро да разуме брабантски акценат.

Обичаји
Карневал је најважнија прослава у Северном Брабанту.

Туризам

Туризам игра битну улогу у Северном Брабанту. Различити градови и нетакнута природа имају добру туристичку инфраструктуру, а забавни паркови као што су Ефтелинг и зоолошки врт Бејксе берген (низ. Beekse Bergen) такође привлаче доста туриста. Кроз целу провинцију пролазе бициклистичка и пешачка стаза.

Економија

Раније је Северни Брабант био сиромашна погранична регија. Касније су настале технолошки врло напредне компаније, почев од доласка Филипса (Philips) у Ејндховен 1891. Са комерцијалном производњом маргарина 1871. град Ос (низ. Oss) је био водећу у свету. Како се запосленост у пољопривредном сектору смањивала тако је пре-храмбена индустрија постала све важнија. Битна економска делатност је између осталог метална и електронска индустрија која се развила захваљујући Филипсу.

Ваздушни саобраћај

Северни Брабант има један прилично велики аеродром. Са аеродрома Eindhoven Airport свакодневно полећу авиони за градове као што су Лондон, Милан и Барселона. Због константног годишњег раста је Eindhoven Airport у 2011. години, са 2.650.000 путника,

био највећи регионални аеродром у Холандији.

Водени саобраћај

Река Меза/Мас (фр. Meuse,

низ. Maas), која протиче северним и источним делом Северног Брабанта, је важан саобраћајни коридор.

Флеволанд

Провинција Флеволанд (низ. Flevoland) налази се у централној Холандији. Од дванаест провинција она је најмлађа, а чине је Североисточни полдер, Источни и Јужни Флеволанд, настали исушивањем делова некадашњег Јужног мора у којем су се налазила некадашња острва Урк и Схокланд. Флеволанд се на крајњем северу граничи са Фризацијом, а на североистоку са Оверејселом.

На западу се граничи са језерима Маркер и Ејсел док се на југоистоку граничи са провинцијом Хелдерланд, а на југу са Утрехтом и Северном Холандијом.

За провинцију Флеволанд су карактеристична просторства и јасна подела. Чине је два дела: Североисточни полдер, продужетак копна и Флевополдер, највеће вештачко острво на свету.

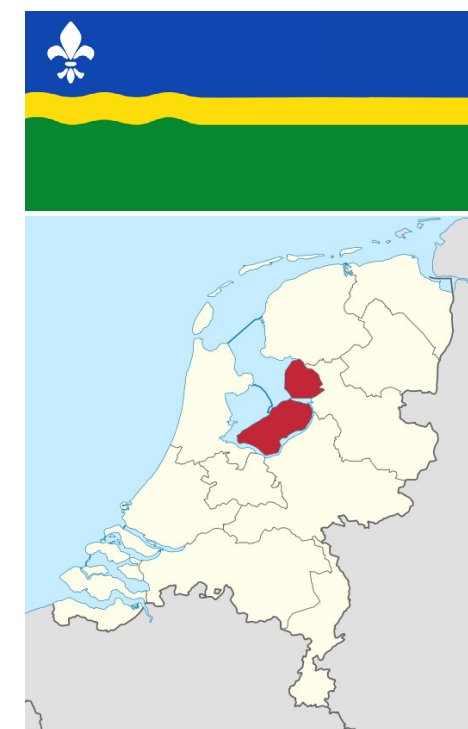
Флевополдер је повезан мостовима и једном браном. Провинција се налази у просеку око 5м испод нивоа мора. Име Флеволанд потиче од језера Флево тј. Lacus Flevo, као што је римски географ Помпоније Мела 44 год. н. е. споменуо у својој Хорографији (О местима Земље)

Лаганим растом нивоа мора је постепено настало неколико језера у областима Јужног мора (низ. Zuiderzee) која су се почетком наше ере сјединила. Помпоније је о овоме написао следеће: Северни рукавац Рајне се шири до језера Фле-во, које истоимено острво окружује, а потом се као и обичне реке улива у море.

Процес се наставио и постепено је из овог језера настало

Јужно море. Имена Флеволанд и Флиланд имају заправо исто порекло.

Језеро Ејсел (фризијски: Иселмар) је језеро које је настало 1932. постављањем Велике бране (низ. Afsluitdijk) у једном делу Јужног мора. Други део некадашњег Јужног мора је сада део Ваденског мора. Језеро Ејсел окружују Велика брана, фризијска обала између Макума и Лемера, западна брана Североисточног полдера, мост Кејтел, западни насипи Источног Флевограда, насип Лелистад-Енкхеузен и обала Северне Холадније од Енкхеузена ка ден Уферу на Великој брани. До затварања насипа између Енкхеузена и Лелистада (1976) језера Ејсел и Маркер су чинила целину. Очекује се да ће се велика количина воде која се испушта у Ваденско море сигурно удвостручити, као последица климатских промена. Овим се претпоставља да ће вода бити виша за 25цм у односу

на Ејселмер. Сада је циљ да се удвостручи капацитет одводњавања и уједно да се побољша еколошка кохерентност језера Ејсел са Ваденским морем.

Хелдерланд

Хелдерланд (Доњесаксонски: Gelderland, низ. Gelderland) највећа је холандска провинција. Налази се у централном и источном делу Холандије. На североистоку се граничи са Оверејселом, на истоку са немачком савезном државом Северна Рајна – Вестфалија, на југу са Лимбургом и Северним Брабантом, на северозападу са Јужном Холандијом, на западу са провинцијом Утрехт, на северозападу са језером Велуве после кога се налази Оверејсел. Главни град Хелдерланда је Арнем.

Географија

Хелдерланд је по површини највећа холандска провинција. По укупној површини, укључујући водену површину, највећа провинција је Фризија. Арнем је главни град Хелдерланда док је Нејмехен највећи.

Хелдерланд се може поделити на 4 дела:

-Градско подручје градова Арнем и Нејмехен

-Речно подручје са Бетувеом, познато по воћарству

-Велуве са највећим шумским

подручјем Холандије

-Аграрни Ахтерхук.

Друге области у Хелдерланду су област Нејмехена, Велувезом, Лимерс, Хелдерландска долина, Бомелервард, Тилервард, Подручје Мезе и Вала и долина Ејсел. Рајна са рукавцима Валом и Ејселом пресеца Хелдерланд. Меза чини границу са северним Брабантом. Највећа тачка провинције је Сигнал Имбос (109,9 м) у Велувеу.

Утрехт

Утрехт (низ. Utrecht) је са површином од 1.385 км² најмања Холандска провинција. У провинцији живи 1.243.161 становника (подаци од 30.9.2012.). Главни и највећи град је Утрехт.

Спајање са Северном Холандијом и Флеволандом

Од 2011. постојање провинције је угрожено после дванаест векова. Прва Рутеова влада жели да истраје у својим плановима да Утрехт уједини са Северном Холандијом

и Флеволандом, при чему поново настаје департаман Зајдерзеа (Јужно море), који је 1811. био под француском влашћу. Парламент је одбацио планове прве Рутеове владе након оштрих критика које су дошле из различитих административних нтивоа и од становника Утрехта. Друга Рутеова влада је након 2 године предложила сличну поделу.

Према министру Пластерку подела ће се применити пре следећих провинцијских избора 2015. На тај начин влада жели да спречи народ да блокира поделу.

Географија

Утрехт се на западу и југозападу граничи са Јужном Холандијом, на истоку и

Дренте

Дренте (Нискосаксонски: Дренте, Дрентие, низ. Drenthe) је провинција у Холандији која се налази на североистоку земље. Грубо узевши, на северу се граничи са провинцијом Хронинген, на истоку са немачком савезном државом Доњом Саксонијом, на југу са провинцијом Оверејсел а на западу са провинцијом Фризијом. Главни град је Асен, а град са највише становника Емен.

Административна подела

Од средњег века град Дренте се састојао од шест округа, укључујући парохије које су истовремено чиниле и црквене и административне јединице. У време француске владавине општине су укинуте а парохије преуређене у 35 градских општина. Осим што је општина Дален 1884. године подељена на општине Дален и Схонбејк оваква административна подела је остала актуелна све до 1998. када је дошло до опсежне реорганизације

југоистоку са Хелдерландом, на северозападу са Северном Холандијом и на североистоку са језером Ејм, једним од граничних језера (низ. Randmeren). Јужну границу чине реке Недерајна (низ. Nederrijn) и Лек.

Територија најмање холандске провинције је у претходним деценијама три пута проширавана: 1970. је прикључен Оудеватер (низ. Oudewater), потом 1989. Вурден (низ. Woerden), затим 2002. Вијанен (низ. Vianen). Ова три градића су пре тога припадала Јужној Холандији. Провинција је 2002. изгубила

подручје бивше општине Лосдрехт који се придружио новој општини Вејдмејрен (низ. Wijdemeren) и провинцији Северна Холандија. Северно од Утрехта налазе се позната одмаралишта: Вехтстрејк (низ. Vechtstreek) и Лосдрехт Пласен (низ. Loosdrechtse Plassen).

административне поделе. Од 1. јануара те године у овом граду има дванаест општина.

Језик

Временом све мање становника провинције Дренте говори дрентским дијалектом. Ипак, још увек један део становништва користи дрентски у свакодневној комуникацији. Дрентски је дијалекат нискосаксонског и званично је признат као регионални језик. Свако село има своју варијацију језика која се у већој или мањој мери

разликује од оног у околним селима. Линија разграничења се отприлике налази између севера и југа провинције. На северу су дијалекти сродни хронингенском док јужни дијалекти показују висок степен сличности са онима у области Саланд . Такође, постоји и разлика између дијалеката пешчане области и области тресета.

Религија

У току 19. века ортодоксне протестантске групе су се одвојиле од Холандске ре-

формисане цркве. У дрентској пешчари добиле су релативно малу подршку, али су се на дрентском тресетишту населили многи калвинисти из Хронингена и Фризије због чега је тамо настала већа конфесионална разноликост. У принципу се у Дрентеу може наћи мало ортодоксних протестаната док је број либерала релативно велик и то нарочито у дрентској пешчари. Многи од њих више не припадају цркви.

Највећи део провинције налази се на Дрентској заравни (низ. Drents Plateau). Ово

подручје се највећим делом налази изнад нивоа нормалног амстердамског репера (NAP) и састоји се пре свега од глине која потиче из последњег леденог доба. Нема великих висинских разлика – цела зараван се налази између 10 и 32 метра изнад нивоа нормалног амстердамског репера. Највиша природна тачка провинције (56 метара) налази се на брду Вам код Вејстера.

Историја

Династија Орање-Насау

Династија Орање-Насау је древна племићка породица пореклом из централне Немачке. Од када је Вилем Насау наследио поседе свог рођака Ренеа де Шалона припада вишем европском племству. Када се династија Орање смрћу Вилема Оранског III (Вилем III од Енглеске) угасила, његов фризијски нећак из огранка династије Орање-Диц је спојио имена Орање и Насау. Од тада се користи назив династија Орање-Насау. Иако се 1890. ова династија са Вилемом III Холандским по мушкој линији угасила, Вилхелмина, Јулиана и Беатрикс са синовима и унуцима спадају у династију Орање-Насау, а не у династије њихових мужева Меклембург-Шверин нити Липе-Бистерфелд као ни племићке породице Амсберг. Најстарији предак је Урлих, гроф Идштајна у околини Висбадена. Урлих је био и гроф Лауенбурга на реци Лана, а умро је 1124. Следећи гроф је био Хенрик Насау (око 1189 - око 1250.) којег је наследио Валрам и који је својим браком са наследницом Кунигунде ван Белике наследио грофовију Насау.

На дан 17. децембра 1255. феудални посед је подељен између Валрама Лауренбуршког с једне стране (око 1145 – 1198.) који је постао гроф Насауа, Идштајна, Висбадена и Вајлбурга и Отоа с друге стране, који је постао гроф Насау-Зигена, Диленбурга и Бајлштајна. Два огранка су закључила династијски споразум којим једни другима уступају наследство у

случају изумирања мушке линије. На тај начин је Луксембург 1890. прешао у руке Валрама када се Отоова грана угасила.

Замкови

Хендрик Богати је саградио замак Диленбург. Такође се у Дицу налазио замак, тј. дом породица Насауових, а касније исто тако и у Зигену, Хадамару, Идштајну, Вилбургу, Отвајлеру, Сарбрикену, Узингену и Меренбергу. Сваки од ових назива места представља засебну грану династије Насау, као на пример Насау-Дилебнург, Насау-Бајлштајн, Насау-Диц, Насау-Зиген, Насау-Вилбург. Већина ових грана се угасила.

Син Хендрика Богатог, Хендрик II Насау је био ожењен Матхелдом од Хелреа и добили су неколико синова међу којима су Валрам (око 1220-око 1260.) и Ото (умро око 1289.) наследили, а касније и расподелили поседе свог оца. Династија Орање-Насау је настала историјски гледано са Отоом. Они су Отооска тј млађа линија династије Насау. Године 1403. Енгелбрехт Насау-Диленбург се оженио богатом наследницом Јоаном Поланенском. Тако је немачка грана (Отоншка) Насауових наследила поседе Бреду, Поланен и Лек, а касније за време владавине његовог сина Енгелберта Насауа Бреде и грофовију Антверпен. Од тада, уз два кратка прекида, династија Насау игра велику улогу у Холандији.

Сталешке скупштине Низоземља

Сталешке скупштине Низоземља (СС) су испрва биле скупови представника седамнаест провинција, које су бургундске војводе, а касније и хабзбуршки владар, сазивали када би се нашли у финансијским проблемима.

Настанак

Прва Сталешка скупштина је сазвана у Брижу/Брухеу (фр. Bruges, низ. Brugge), у тадашњој грофовији Фландрија, 9. јануара 1464. године. Након што је Филип Добри ставио већину холандских провинција под своју власт и централизовао управу у Бриселу (низ. Brussel), делегати су од 1464. тамо заседали дуго времена. Сталешке скупштине су поред централних управних органа формирале мање-више сталан орган који је представљао провинције.

Бургундско и Хабзбуршко Низоземље

У 15. и 16. веку Брисел, који се налазио у војводству Брабант, је био главно седиште за заседање. Делегати седамнаест провинција су ове прилике често користили како би тражили нове привилегије; разлог због чега су владари

Шпанска Фурија

Шпанска Фурија (Sraanse Furie), у Шпанији позната као пљачка Антверпена, означава пљачкање и спаљивање града Антверпена од стране шпанских трупа 4. новембра 1576. током Осамдесетогодишњег рата. Реч 'фурија' се вероватно односи на богиње (освете и проклетства) из митологије.

Позадина

У Шпанији је 1. септембра 1575. проглашен колапс државе. Као последица многих ратова које је широм света водило Шпанско Царство, влада Филипа II направила је енормне дугове и више није могла да исплаћује своју војску. Поједини војници у

Низоземља избегавали да сазивају Сталешку скупштину, већ су се радије фокусирали на Скупштину сваке провинције понаособ. За време Филипа II Скупштине нису могле да се окупљају без дозволе краља. Због хитног случаја какав је био Шпанска фурија, закон је био прекршен 8. новембра 1576. Скупштине су се самоиницијативно окупиле и закључиле Хентски мир (Pacifcatie van Gent). Тиме су заједнички подржале Устанак.

Са Утрехтском унијом (низ. Unie van Utrecht) која је била праћена Прогласом о независности (низ. Plakkaat van Verlatinghe), Сталешке скупштине су 1581. године збациле краља с власти. Када је 1578. Бриселу опет претила опасност да доспе у руке краља, Сталешка скупштина се преместила у Антверпен (низ. Antwerpen). Испоставило се да ни овај град није безбедан, и Сталешка скупштина је прешла 1583. године у Миделбурх (низ. Middelburg). Од 1585. Хаг (низ. Den Haag) је постао место заседања.

Низоземљу нису две и по године примали плату. Почетком октобра неколико шпанских официра предвођених Санчом Де' Авилом (Sancho d'Avila), командантом цитаделе у Антверпену, сковало је тајни план да опљачкају богати град Антверпен.

Санчо је пре свега морао да се договори са грофом Еберштајном (Eberstein), командантом немачког гарнизона који је био стациониран у Антверпену. Дана 29. октобра успео је да га убеди да препусти град шпанским војницима након што га је напио. Међутим, Еберштајн је тек следећег јутра схватио шта је урадио и упозорио је управника Антверпенске војске на наступајућу опасност.

Пљачкање Антверпена

Дана 4. новембра око 11 часова ујутру око 6.000 побуњеника напустило је цитаделу и запутило се у правцу града. Бедеми направљени за случај нужде били су готово неупотребљиви тако да су шпански војници са лакоћом пробали зидине.

Побуњеници су упадали у многе домове убијајући укућане и крадући новац и накит. Жене су силовали а мушкарцима одрубљивали главе. Пси су пили крв мртвих. Између осталих, спаљена је и Градска кућа.

Не зна се тачан број жртава али се говори о више хиљада (процена очевидаца је око 7000 мртвих). Међу њима је било и

Хентски мир

Хентски мир (низ. Pacifcatie van Gent) је споразум који су 8. новембра 1576. године потписале низоземске провинције како би формирале тзв. Општу Унију. Потписана је у мировној сали градске већнице у Хенту/Гану (низ. Gent, фр. Gand). Овај политички успех Вилема I Оранског био је могућ захваљујући Шпанској фурији, тј. пљачкању Антверпена 4. новембра 1576. које је починила шпанска најамничка војска која је хтела да надокнади неисплаћене плате. Последица овог чина био је настанак изразитог антишпанског расположења међу свим верским заједницама у Низоземљу.

Повод

Покушаји Филипа II да потисне протестантизам, централизује власт, реформише судску праксу и пре свега опорезивање довели су до устанка у Низоземљу. Намесник шпанског краља Вилем I приколнио се побуњеницима. Иако је и на јуту постојала огорченост краљем, отворени устанак почео је у Холандији и Зеланду. Краљ Филип II остварио је извесне војне успехе али устанак није био угушен. Штавише, банкротирао је јер су трошкови плаћеника били превисоки.

неколико одборника. Током фурије је већина побуњеника покушала да изнуди новац од имућнијих грађана.

Након одласка побуњеника 7. новембра, бесни становници Антверпена су уништили дворац који су саградили Шпанци.

Ови догађаји су шокирали становнике Низоземља и у великој мери стимулисали закључивање Хентског мира 8. новембра 1576.

Такође, велики број грађана Јужног Низоземља је побегао због насиља у Северно Низоземље. За шпанску круну је овај догађај значао губитак десет година труда да се сачува власт над побуњеним провинцијама.

Исти су се због недостатка новца побунили. Овај догађај је назван Шпанска фурија. Хент су освојиле присталице породице Орање, а сталешке скупштине Брабанта су без ичије помоћи сазвале Општу сталешку скупштину. Хентским миром 1576. године области Брабант, Фландрија, Артезија и Ено потписале су споразум са Холандијом и Зеландом и именовале Вилема I као свог намесника.

Исход

Питање религије (супротности протестаната и католика) није решено већ одложено за прво скупштинско заседање. Разлог је била унутрашња подељеност: провинцијама Холандија и Зеланд доминирали су калвинисти који су захтевали властиту верску слободу, док су остале провинције биле су још увек великим делом католичке и захтевале су верску слободу за све. Ово се односило и на провинције Холандију и Фризију. У Фризији су у великом броју били присутни анабаптисти на челу са фризијским реформатором Меном Симонсом. Договорено је да обе конфесије треба да наставе да коезистирају док се не дође до коначног решења.

Општа сталешка скупштина усвојила

је мировни споразум 7. јануара 1577. године у Бриселу. Првом бриселском унијом у провинцијама Зеланд, Холандија, Бурен и Бомел дозвољен је искључиво калвинизам, док је у осталим провинцијама било дозвољено и католичанство, али власт није смела да прогони протестанте. Вилем I је признат као намесник Холандије и Зеланда.

Арашка унија

Арашка или Атрехтска унија (фр. Union d'Arras, низ. Unie van Atrecht) представља споразум који је закључен 6. јануара 1579. године у Арасу/Атрехту (фр. Arras, низ. Atrecht) између Артоа/Артезије (фр. Artois, низ. Artesië), Камбреа/Камерејка (фр. Cambrai, низ. Kamerijk), Еноа/Хенехаувена (фр. Hainaut, низ. Henegouwen) и Романске Фландрије (фр. Flandre romane, низ. Romaans Vlaanderen) изузев Турнеа/Дорника (фр. Tournai, низ. Doornik) као реакција на устанак у Холандији.

Након Арашке уније уследио је Арашки или Атрехтски трактат (фр. Traité d'Arras, низ. Traktaat van Atrecht) из 17. маја 1579, којим су се ове области приклониле Филипу II од Шпаније и Александру Фарнезеу, војводи од Парме. Овим трактатом је започео процес раздвајања Северног и Јужног Низоземља.

Провинције су се сложиле око следећег:

- За стране трупе више нема места;
- Државни савет биће организован као и за време владавине цара Карла V;
- Две трећине укупног броја чланова Државног савета морају да се именују уз сагласност Сталешке скупштине;
- Све привилегије које су постојале пре устанка биће провраћене;
- Католичка вера је једина вера. Све остале религије биће забрањене.

За приступање унији посебно је последња тачка представљала највећу препреку

Изгледало је да ће се Хентским миром велики идеал Вилема I (јединство 17 низоземских провинција на основу верске слободе) претворити у реалност. Убрзо се овај идеал показао недостижним. Три године касније су се Северно и Јужно Низоземље распали на Арашку и Утрехтску унију.

северним провинцијама које су биле под јаким утицајем протестантизма. Неколико недеља касније северне провинције формирале су Утрехтску унију (Unie van Utrecht) као реакцију на стварање Арашке уније.

Настанак

Након 1577. године представници Рејселске Фландрије, (низ. Rijsels-Vlaanderen, фр. La Flandre lilloise), области Артоа, Ено и Валансјена/Валансеја (фр. Valenciennes, низ. Valencijn) у Сталешкој скупштини профилисаће се као засебне, 'валонске' и католичке, антипротестантске групе. Ове области су Арашким унијом иступиле из Бриселске уније, а Атрехтским трактатом су приступиле табору краља Филипа II.

Изузев Турнеа и Омеландена (Ommelanden) који су индустријски и традиционално били 'фламмански' орјентисани, све 'валонске' области бориле су се на страни Шпанаца. Велики број Валонаца ће се касније борити у најамничкој војсци војводе од Парме.

Однос са Валонијом

Валонске области су одлучиле да се дистанцирају од устанка у Северном Низоземљу или су чак да прешле на страну Шпанаца. За ове области верска слобода није била од великог значаја. Протестантизам је и пре устанка био мање присутан зато што се економија на југу много мање заснивала на трговини и индустрији.

Католичко племство и свештенство су у овој области задржали далеко већу моћ и утицај, а градови нису ни из далека били тако богати и моћни као градови у Фландрији и Брабанту.

Поред тога, фламански калвинисти се нису опходили нимало толерантно према католицима, што је и разумљиво с обзиром на крајње немилосрдан прогон који је католичка инквизиција деценијама спроводила.

Утрехтска унија

Утрехтска унија (низ. Unie van Utrecht) представља споразум потписан 23. јануара 1579. године између неколико низоземских провинција. Овим споразумом провинције су се договориле да ће удружити силе како би протерали Шпанце из земље, а притом је регулисан и низ државних питања на пољу одбране, опорезивања и вероисповести. Стога се овај споразум може сматрати претечом устава.

За овај споразум се такође користи и назив „Проширена Унија“ због тога што чини допуну такозваној „Општој унији“ из 1576. године (Хентски мир). Прве провинције које су потписале споразум биле су Хелре и Зутфен, Холандија, Зеланд, Утрехт и Хронинген (Гронинген) са околином (Омеланден). Касније су им се још прикључили Хент, Хејмехен, Арнем, Фризија, Венло, Амерсфорт, Ипер, Антверпен, Бреда, Бриж са околином (het Brugse Vrije), Лир и Дренте. Брабантски градови Хертохенбос (Хертогенбош) и Лувен нису се прикључили Утрехтској унији јер су били под шпанском влашћу. Хертохенбос се у почетку прикључио обема унијама али је након Побуне мачевалаца остао само у Арашкој унији.

Споразум

Споразум је потписан 23. јануара у главној сали Утрехтске катедрале која данас представља аулу Универзитета у Утрехту. Коначна верзија

Такође су сматрали да католици шурују са непријатељем, а касније, за време поновног освајања шпанских и валонских трупа, често се испостављало да је то било истина. Фландрија и Брабант су такође онемогућавали слободну трговину са областима Артоа и Ено.

Само се Ено делом налази у данашњој Белгији док се остале чланице Арашке уније (Артоа, Валонска – Фландрија и француски Ено) налазе у данашњој Француској.

споразума је адаптација нацрта Флориса Тина (Floris Thin). Први који је потписао споразум био је Јан од Насауа, а после њега то су учинили и четири племића од којих је сваки био представник једног округа (kwartier) у Хелреу (између осталих и представник Зутфена), међутим, ти племићи уопште нису имали овлашћење да то учине. Споразум су последњи потписали представници Холандије, Зеланда, Утрехта и Омеландена.

Склапањем Утрехтске уније, између осталог, је установљено следеће:

- У спољној политици ће све прикључене провинције деловати као једна јединствена провинција: у унутрашњој политици свака провинција задржава привилегије;
- Основана је заједничка војска: овим споразумом такође је регулисано и увођење обавезне војне службе;
- Провинције ће се међусобно подржавати у борби
- Све провинције ће заједно сносити половину трошкова за финансирање одбране пограничних градова, због чега је уведен посебан порез;
- Градови су обавезни да пруже смештај гарнизонима. Ове трошкове провинције ће заједнички сносити;

У Холандији и Зеланду донет је закон о верским слободама. Преостали градови и

провинције добили су слободу да самостално воде верску политику. У 'Декларацији' потписаној 1. јануара 1579. године се наводи да пријатељски наклоњени градови и провинције које желе да остану католичке нису ускраћене за учествовање у Унији.

Проглас о независности

Проглас о независности или Акт о одрицању верности шпанском краљу потписан је у Хагу 26.7.1581. године. Ово је био званични проглас неколико низоземских провинција којим је Филип II свргнут с власти. Овај проглас може да се посматра као холандска декларација независности. Проглас о независности је уследио након формирања Утрехтске уније 1579. године.

Проглас о независности

Провинције су објавиле да је њихов владар Филип II повредио права и слободе градова и кнежевина и збацили суга са престола. У почетку се тражила замена за владара, али се показало да нико није био у стању да буде нови владар. Међутим, провинције ће тек 1588. године (годину дана након Вранкових теза) одлучити да остану република.

Области

Следеће од седамнаест провинција су споменуте у прогласу: Брабант, Хелре и Зутфен, Фландрија, Холандија, Зеланд, Фризија, Мехелен и Утрехт.

Декларација независности

У пракси је проглас постао декларација независности. Ово је био први пут у Осамдесетогодишњем рату да су се људи отворено побунили против краља. Пошто није било владара сталешке скупштине су кренуле у потрагу за новим владаром. После неуспелих покушаја да на трон поставе грофа Ањао,

Споразум даље садржи одредбе о томе које се одлуке морају изгласати једногласно а које од стране већине. Такође је утврђена и позиција намесника (stadhouder) као и начин на који би се требало опходити према потенцијалним разликама у мишљењу.

Вилема Оранског који је убијен 1584. године, краљицу Енглеске Елизабету I и Роберта Дадлија, грофа од Лестера, 1587. је одлучено, захваљујући између осталог Франковим тезама, да се оснује република, што се 1588. и десило.

Последице

Овај проглас је послужио као инспирација за декларације независности различитих јужних низоземских провинцијама током Брабантског устанка. Постоје очигледне сличности са америчком декларацијом независности из 1776. године као нпр. принцип да грађани имају право да збаце владара ако исти не поштује закон и слободе грађана. Битно је у овом контексту бити свестан чињенице да је Њујорк у почетку био Нови Амстердам и да је много имиграната као нпр. Адријан ван дер Донк пореклом из Холандске републике.

Република Уједињених Низоземских Провинција (Verenigd Koninkrijk der Nederlanden)

Мауриц Орански (низ. Maurits van Oranje) и Јохан Олденбаренвелт (низ. Johan van Oldenbarnevelt) су 1587. године за време Осамдесетогодишњег рата одличили да више не покушавају да нађу сувереног владара Низоземља. У Вранковим тезама (низ. Deductie van Vrancken) је одређено да политичка моћ прелази у руке Сталешких скупштина. Ово је заправо почетак Републике.

Од независности Републике Седам Уједињених Провинција Сталешка скупштина је формирала конфедералну владу у којој су се разматрала питања која су била од важности за све провинције.

Сталешка скупштина је у то време спроводила и управу над Државним поседима

(низ. generaliteitslanden) и имала је надзор над Источноиндијском (низ. Vereenigde Oostindische Compagnie) и Западноиндијском компанијом (низ. West-Indische Compagnie).

Уједињена Краљевина Низоземска

Када је проглашена Краљевина, у оквиру рестаурације, обновљено је класно друштво и успостављена је нова Сталешка скупштина.

Холандија

Уставом из 1848. сталешко представништво је замењено обичним грађанским. Међутим, назив Сталешка скупштина је задржан.

Република седам уједињених низоземских провинција

Република седам уједињених низоземских провинција (низ. Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden), код нас познатија као Холандска Република (латински: Belgica Federata) био је назив републике која је настала 1588. године, за време Осамдесетогодишњег рата, на подручју које отприлике одговара данашњој Холандији. Република је настала због немогућности да се пронађе одговарајући владар. Ова мала република је у 17. веку (познатом као Златни век) стекла велику политичку, али пре свега економску моћ. На светској позорници је доста дуго играла главну улогу, али упадом француских трупа 1794 – 1795. године Републици је дошао крај. Седам

провинција које су се прикључиле Републици: Фризија, Хелре (отприлике данашња провинција Хелдерланд), Холандија (данашње провинције Северна и Јужна Холандија), Оверејсел, Хронинген, Утрехт и Зеланд.

Контекст

Након блокаде Схелде 1585. године, много становника из Јужног Низоземља је населило углавном Амстердам, Миделбурх, Лејден и Харлем. У Амстердаму и Миделбурху је тада трећина становништва говорила антверпским дијалектом. У Лејдену и Харлему се због текстилне индустрије такође доста говорио и западно-фламандски и француски.

Поред овог великог прилива становништва из Јужног Низоземља населио се и огроман број имиграната између осталог из Вестфалије, Француске и Португала, због чега је на почетку 17. века трећина становништва била или из Јужног Низоземља или страног порекла. Између 1525. и 1675. године, становништво у градовима Северног Низоземља је порасло са 300.000 на 815.000 становника.

Настанак Републике

Вилем Орански је покушао да помири несугласице између Севера и Југа, али у томе није имао много успеха. Упркос устанку, Север је и даље био великим делом протестантски, а Југ је остао, подржан од стране племства и аристократије, већином католички. Ипак, Вилем је покушао да осигура верску толеранцију у Низоземљу где би и католици и протестанти могли слободно да практикују своју веру. Коначно су 23. јануара 1579. године представници из провинција Холандија, Зеланд, Утрехт, Омеланден и племићко

веће области Арнем и Зутфен приступили Утрехтској унији.

Култура

Због огромног богатства Републике, као резултат успешне трговине, у 17. веку је цветала култура, нарочито сликарство, због чега је овај век назван Златни век. Према прорачунима историчара уметности, око 5.000 уметника (међу којима су Рембрант, Вермер, Франс Халс, Хоферт Флинк, Фердинанд Бол и Јан Стејн) је израдио укупно три милиона слика. Такође, архитекте, као што је Јакоб ван Кампен (краљевска палата на тргу Дам у Амстердаму), били су веома успешни. Број писаца заостаје за бројем сликара, али на низоземском језичком подручју били су познати Јост ван ден Вондел, Питер Корнелисон Хофт и Бредеро. Јан Питерсон Свелник био је познат као композитор и оргуљаш. У 18. веку, културни живот Низоземља се у целости урушио и засенила га је француска, немачка, италијанска и енглеска култура.

Култура

Утрехтска катедрала

Утрехтска катедрала је упечатљива готичка црква у центру холандског града Утрехта. Катедрала се градила од 1254. године као седиште Утрехтске надбискупије и посвећена је Светом Мартину. Од 1580. црква је протестантска. Торањ катедрале (низ. Domtoren) је висок 112,32 метра, највиши је црквени торањ у Холандији и највиша грађевина у Утрехту. Године 2010. основано је Удружење за примпрему реконструкције брода катедрале 2013. Ово удружење намерава да историјски верно реконструише брод према принципу "споре градње", при чему ће се користити технике градње из Средњег века, а пројекат се финансира новцем посетилаца. Удружење се нада да ће у 2013. почети са реконструкцијом и да ће до тада прикупити довољно средстава.

Ховерт Флинк

Ховерт Флинк (рођен 25. јануара 1615. у Клефу – умро 2. фебруара 1660. у Амстердаму) био је холандски сликар. Већином је израђивао портрете, историјске и жанр слике, а био је и један од најпознатијих Рембрантових ученика. Флинк је и за живота био славни сликар. Његови портрети су били веома популарни код амстердамских угледних грађана, као и на двору Оранског принца и Фредерика Вилема I Бранденбуршког. У почетку се лако могао запазити Рембрантов утицај на његовим сликама. Касније, око 1642. године, Флинк је развио свој стил који је имао више сличности са тадашњим, популарним, класицистичким стилем, такође својствен и Бартоломеју ван дер Хелсту (Bartholomeus van der Helst). Позната Флинкова дела су између осталог: „Семјуел Манасе Бен Израел“ (1637. година, музеј Маурицхајс у Хагу) и „Исак благосиља Јакоба“ (1638. година, Рејксмузеум у Амстердаму).

Фердинанд Бол

Фердинанд Бол (рођен 24. јуна 1616. у Дордрехту – умро 24. августа 1680. у Амстердаму) био је холандски сликар који је израђивао бакрорезе и графике, као и портрете и историјске (библијске) сцене. Његова дела често се налазе у јавним зградама или се састоје од портрета који су углавном остали у власништву породица. Дела Фердинанда Бола примадају бароку. Био је

један од холандских мајстора. У градској кући у Лејдену, Хауди и Енкхеузену налазе се његова дела. Најстарије дело са Боловим потписом датира из 1642. године. У Амстердаму је након 1650. године постао веома успешан портретиста. Насликао је, између осталог, портрете Михила и Енгела де Рајтера, Јакоба ван Кампена и Давида де Вилда. Његово најбоље дело је настало између 1650. и 1669. Портрет Елизабете Јакобсдр. Бас (Рејксмузеум у Амстердаму), некада тема жустрих расправа, показује знатан утицај Рембранта. Многи Болови портрети су познати, неки од њих су и аутопортрети. Око 1645. године Бол мења свој стил. Његова дела постају патетичнија, иако је Рембрантов утицај још увек остао приметан с применом камера обскуро технике и употребе боја (ружичаста). Светло и реквизити подсећају на Рембранта.

Тејл Ајленспихел

Тејл Ајленспихел (код нас познатији по немачкој верзији као Ојленспигел) је и личност из између осталог низоземско-немачког фолклора. Према легенди Ајленспихел је био нитков који је слободно путовао Низоземљем и Немачком у 16. веку и својим несланим шалама правио људе будалама. Према Де Костеровом (низ. De Coster) роману он је рођен у Даму, у коме се налази једна од многих статуа у Европи која би требало да представља Тејла. Према легенди он је умро у немачком Мелну 1350. године, овде чак може да се посети гроб за који се претпоставља да је Тејлов.

Око 1500. године сусепојавиле прве приче о Тејлу Ајленспихелу у Немачкој. Чиновник из Брунсвејка Херман Боте је написао неколицину смешних анекдота о лику „Дилу Уленспехелу“. Овај средњовековни Ајленспихел се разликује по много чему од каснијег романа из 19. века: нема политичке и друштвено-критичке димензије и хумор је прост до граница вулгарности. Његово име објашњава његов таленат да

људе прави будалама. Сова (ајл-сова) је тада била још симбол за глупост (отуд на сликама Хиеронимуса Боша, поред глупавих ликова можемо видети сову). Упоредите такође и реч “uilskuiken” која означава и будалу и младунче сове, као и фламанску фразу „то је једна сова“ (то је једна будала). У огледалу (спихел) се људи могу видети такви какви јесу, „тако глупи као сова“. Враголасти Тејл приказује људе какви они заиста јесу, без имало оклевања. Де Костер разјашњава име као: „Ја сам ваше огледало“, Улен-Спихел. Роман је био основа за многе народне приче из 16. века о истом лику.

Де Костеров Тејл Ајленспихел је више од безбрижног вагабунда и ниткова: он је фламански борац за слободу који се бори на страни устаника (низ. geuzen) против шпанске власти. У томе му помажу његов добар доброћудни пријатељ Лам Хутзак (низ. Lamme Goedzak) и његова пријатељица и усвојена сестра Нела. Од тада се Ајленспихел доводи у везу са Фландријом иако првобитни

средњовековни Ајленспихел није поседовао ову патристску димензију.

Шарл де Костер је рођен у Минхену 1827. године као син оца Фламанца и мајке Валонке. Иако му је француски био матерњи, гајио је велике симпатије за фламанску културу и језик. Фламански покрет који је доживео процват тих

година и залагао се за оживљавање фламанске културе је глорификовао овог борбеног присталицу, Тејла. Тако је Де Костеров роман, контрадикторно, постао омаж Фландрији на француском језику.

Тејл Ајленспихел садржи такође оштре критике о цркви и верским ратовима.

Синтерклас

Синтерклас (Свети Никола у холандском фолклору) је главна фигура истоименог годишњег народног празника (у почетку дечји празник), који се слави петог и шестог децембра у Холандији, Белгији и у неколико бивших холандских колонија.

Овај модерни облик празника Синтеркласа вероватно потиче из сликовнице “Свети Никола и његов слуга” (1850) учитеља Јана Схенкмана (1806 - 1863), но првобитни дечји празник има много старије порекло.

У различитим деловима Европе се такође слави овај празник, али се тумачење фолклора разликује од региона до региона. Две најважније разлике су начин на који Синтерклас долази и изглед његовог слуге. У данашње време је ово породична прослава.

Деца постављају ципеле од тренутка када Синтерклас дође у земљу. Традиционално, ципеле се остављају код камина јер Црни Пит улази са крова кроз димњак. У домовима без димњака ципела се поставља углавном поред радијатора, те код улазних или задњих врата. Следећег дана деца налазе послатице у ципелама. Цени се када деца ураде нешто заузврат, те стога често стављају цртеж, шаргарепу, сено или коцке шећера у ципелу.

Певање Синтеркласу један је од најважнијих обичаја повезан са овим народним празником. Песме се, иако се могу наћи на носачима звука и у књигама, на првом месту преносе са родитеља на дете. Одежда Синтеркласа потиче од бискупске одежде (укључујући и понтификалију), али садржи неколико приметних одступања због којих може јасно да се разликује од правог бискупа.

Ситни медањаци

Ситни медањаци (низ. pepernoten) су слаткиши који се често једу за време Синтеркласа, а праве се од ражаног брашна помешаног са мало аниса.

Уобичајено је да се послужују тако што се посипају по соби, како би деца могла да их траже. Рука која сеје указује на стари симбол плодности, на сељака који сеје семе по пољу. Овај обред за плодност се изводи од давнина почетком децембра, а донекле може да се упореди са посипањем пиринча или конфета, што се данас често изводи на венчањима.

Раније су се ситни медањаци мешали са новчићима, а данас се мешају са слаткишима. Бацање новчића потиче од старе легенде у којој је Свети Никола срео три младе девојке чији отац није имао да плати мираз те их је присиљавао да почну да се баве проституцијом. Тада им је Свети Никола бацио извесну количину новчића којима су оне ипак могле да плате мираз.

Зачињени ситни медањаци (низ. kruidnoten)

Људи често мешају зачињене и обичне ситне медањаци, тако да је у међувремену постало коректно називати ову врсту ситних медањака тим именом. Они су у ствари много тврђи и праве се од друге врсте теста, са зачинама за спекулас, те стога укус више наликује спекуласу.

Црни Пит

Црни Пит је помоћник Синтеркласа (Свети Никола у холандском фолклору). Пре свега је препознатљив по лицу обојеном у црно или браон и по једној врсти костима за пажеве из шеснаестог или седамнаестог века. Поред тога, Црни Пит има црне локне.

Одлике

По традицији која се преносила са колена на колено, Црни Пит доноси поклоне за време празника Синтеркласа. Он се спушта низ димњаке док људи спавају. По предању, Пит се у данима који претходе празнику често може видети на крововима, где кроз димњаке ослушкује да ли су деца била добра. Дељење ситних медањака (низ. *perennoten*) и других слаткиша је његова специјалност. Црни Пит помаже Синтеркласу – нпр. носи његову књигу или штап. Неке од верзија Црног Пита могу такође веома добро и да жонглирају, ходају на рукама или да возе моноцикл. У току вечери даривања, 5. децембра, (низ. *pakjesavond*), Црни Пит снажно лупа на врата и прозоре, понекад пругом, и оставља вреће са поклонима.

Историја

Свети Никола првобитно није имао помоћника. Учитељ Јан Схенкман (низ. *Jan Schenkman*) је 1850. године у своју књижицу “Свети Никола и његов слуга” увео три новине, које су постале део предања о Светом Николи: слуга, свечани долазак Синтеркласа и пароброд. У књизи слуга још није имао име и био је обучен као паж. Године 1859. први пут се појавио чланак у коме га зову Питер, а 1895. године је име Црни Пит већ ушло у употребу.

До позних година двадесетог века Црни Пит је био не тако паметан помоћник који је причао бесмислице. Када је имиграција

из бивших колонија допринела томе да се Европљани боље упознају са Африканцима, Црни Пит је постао поштовани асистент често расејаног Светог Николе. Његова фризура је уместо тршаве постала коврцава, а његове минђуше су нестале.

Различите интерпретације:

- Првобитно је био оцачар, а поцрнео је од чађи;
- Био је етиопљански црни роб Питер кога је Свети Никола откупио у Мири на пијаци робова, а затим га ослободио;
- Првобитно је био демон кога је светац приморао да чини добра дела;
- Био је паганско божанство које је морало да се повинује хришћанском свецу;
- Био је потиснути ђаво, заменик потиснутог Водана или његовог помоћника Нарвија, црног оца ноћи, који је такође носио прут (као симбол плодности);
- Потомак црних гаврана Хугина и Мунина, Одинових сапутника;
- Потомак берсеркера, који су тело бојили у црно и носили животињску кожу.

Негодовања

Прва отворена негодовања против улоге Црног Пита појавила су се шездесетих година двадесетог века. До првих протеста заједнице афричког порекла дошло је 1981. године. ‘Суринамски покрет солидарности’ започео је акцију ‘Прослава Синтеркласа без Црног Пита’, а 1986. године се Покрет суринамске левице безуспешно залагао за дечији празник без фигура Синтеркласа и Црног Пита.

Уводна реч Бајтови

Студенти треће године су у оквиру предмета Превођење за Неделандисте 2 учествовали у пројекту превођења кратких прича књиге аутора Ива Кулинга, “Бајтови”. Књига се састоји од прича које садрже тачно сто речи, приче су тематски разврстане и тичу се свакодневних појава које су писцу запале за око као и појава из пишчевог пословног живота које у многим одликује језик економије. Изабрали смо осам прича које су разумљивије широј публици а самим тим и занимљивије.

Аутор овог дела, Иво Кулинг (*Yvo Kùhling*) завршио је Економски факултет у Амстердаму. Радио је у различитим предузећима за запошљавање, интернет и медије. Ожењен је и има четворо деце. Свој првенац “Бајтови” наменио је широј публици.

Форма

Како би ови кратки текстови на читаоце превода оставили исти или бар приближан утисак као и на читаоце оригинала, први задатак је био да приликом превођења задржимо форму оригиналних текстова. С обзиром на то да је једна од главних карактеристика ових текстова форма, односно чињеница да сваки има тачно сто речи укључујући и наслов, само превођење је у одређеној мери било олакшано јер смо имали оквир унутар којег је могуће изградити нову верзију текста на српском језику.

Наслов

С обзиром на то да није јасно да ли се наслов односи на “bite” као енглеску реч за угриз/залогај, или пак за јединицу мере података у рачунарству, одлучили смо да га само

транскрибујемо, тако да је на читаоцу како ће га разумети. Дакле, наслов би био “Бајтови”

Културно специфични појмови

С обзиром на то да ова збирка текстова садржи запажања аутора на разне актуелне и глобалне теме, нисмо наишли на превише културно специфичних појмова који би могли бити непознати циљаној публици, која је ограничена на читаоце овог часописа и самим тим упозната са холандском културом. Ипак, сам тон текстова је био проблематичан јер се из кратке форме није могло видети да ли они представљају једноставно бележење догађаја у свету или садрже и иронију или критику друштва.

Један од културолошких појмова, који је требало додатно објаснити, је легендарна фудбалска утакмица која је одиграна 7. маја 1950. године и у којој је фудбалер Абел Ленстра дао одлучујући гол. С обзиром на то да аутор ову утакмицу помиње (у само пар речи и то у загради) као изузетак у односу на оно о чему говори у тексту, било је неопходно додатно објашњење.

Властига имена

Како се текстови тичу општепознатих појмова и славних личности, одлучили смо се за транскрипцију свих властитих именица. Тај метод приласка циљаном тексту је карактеристичан за дух српског језика. Једини изузетак који смо направили је приликом превода текста везаног за познату певачицу Лејди Гагу, када смо чак целу синтагму оставили у оригиналу. *Mother monster*, како

год да је преведемо на српски језик, не звучи као оригинал, односно не оставља исти утисак као на енглеском.

Идиоми

За многе идиоми смо нашли еквиваленте у српском језику (met staart tussen de benen = повијеног репа).

Елипсе

Један од проблема који се јављао приликом превођења је проблем елипса. Неки појмови, фразе и појаве су познати холандским читаоцима, али не и српским. Како постоји ограничење од тачно 100 речи по тексту, често смо долазили у дилему: да ли да додатно објашњавамо појам који смо превели, у ком случају бисмо прекршили ограничење о броју речи, или да просто преведемо појам без додатних објашњења и оставимо читаоцима да сами потраже више информација. Некада се дешавало да текст просто нема смисла и прилично је неразумљив за српског читаоца (нпр. Експедиција 17 за 24). Потенцијално решење би могле да буду фусноте, али остаје питање да ли би се онда оне рачунале у задатих 100 речи?

Енглески термини

Приликом читања изворног текста приметили смо честу употребу енглеских термина који се у последње време све више користе као говор омладине у Холандији, док код нас у Србији то није случај. Будући да смо се у већини случајева одлучили за одомаћујући вид превода, успели смо српској публици, која би била заинтересована за читање овог дела, да објаснимо неке од појмова које је писац користио. Осим тога што се у Србији енглески језик не користи у свакодневној употреби (чак и речи енглеског порекла бивају посрбљене), задржавање тих термина чини преводе рогобатним и неприродним.

Циљ превођења

Да бисмо уопште одредили циљ превођења било је потребно прво се упознати са екстерним факторима текста, а то су: аутор текста, коме је текст намењен, ко је издавач, када је дело

објављено и тако даље. Након тога смо се позабавили интерним факторима текста, тј. оним особинама текста које текст чине јединственим, нпр. – од колико речи се састоји (што је у овом случају јако битан фактор), чиме се бави (у овом случају се текстови баве универзалним појмовима), шта аутор жели да искаже одређеним текстом...

У складу са тиме смо изабрали приступ превођењу чији је циљ да се значење, порука и изглед основног текста у преводу не промене. Дакле, најбитнији циљ који смо себи поставили је тај да суштина преведеног текста мора остати једнака оној оригиналног текста при чему је наше мишљење и било каква наша интервенција у смислу проширивања или одузимања или лепшег изражавања у тексту приликом превођења неприхватљива управо због тога да се порука не би искривила.

Међутим, неке ствари су непреводиве и код таквих појмова смо водили рачуна о томе да, испративши поенту и поруку целокупног текста, тај појам приближимо публици којој је текст намењен, али овога пута, не оригинални, већ у преводу.

Ако говоримо о циљу целокупног пројекта, наша жеља, подстакнута залагањем професорке Јелице Новаковић-Лопушине, била је да наизглед лаке текстове преведемо за просечну публику у Србији. Пошто је форма текстова другачија од онога на шта смо навикли, одлучили смо да тестирамо сопствене могућности и видимо да ли је могуће сачувати како форму од 100 речи по тексту, тако и суштину и поруку сваког од њих, водивши рачуна о тону у коме је нешто исказано. Наш главни циљ у сваком случају је да помиримо теорију и праксу превођења. Надамо се да смо успели у томе.

Interview met Yvo Kühling de auteur van Bites

Door: A. Đukanović, S. Mutić, J. Simić

1. Wat was de aanleiding tot het schrijven van "Bites"?

"Ik schreef al jaren, maar niet eerder voor een breed publiek. Aanvankelijk schreef ik een blog om mijn bedrijf te promoten. Op gegeven moment ontwikkelde dat zich tot een dagelijkse blog, die ik los ging publiceren. Ik begon het steeds leuker te vinden. Aanvankelijk zaten er veel bedrijfseconomische onderwerpen tussen, maar al snel werd het 'mijn dagelijkse blik op de wereld': nieuws, actualiteit, politiek, internet, sport, natuur, wetenschap en maatschappelijke ontwikkelingen."

2. Bij aanvang van ons werk kwamen we enkele vertaalproblemen tegen. De titel zelf was voor ons enigszins verwarrend. We twijfelden erover of het eigenlijk om het Engelse woord 'bite' gaat of toch eerder verwijst naar een term uit de computerwereld - net zoals het aanvankelijk voor ons klonk. Bedoelt u er dus iets bijzonders mee of is het alleen maar een willekeurige woordkeuze?

"Bites heeft 2 betekenissen:

- Een 'bite' is een hap, die je snel kunt verwerken en naar meer smaakt
- Een 'byte' is eenheid uit het binaire stelsel, bestaand uit 8 bits. Acht bits kunnen op 256 verschillende manieren tot een 'byte' worden gevormd. Niet toevallig bestaat het boek daarom uit $2^8 = 256$ Bites, in 4 delen met elk 4 hoofdstukken. Het boek heeft daarmee een hele overzichtelijke, herkenbare structuur. Omdat ik iedere Bite aan de lezer vraag om zich een moment te verdiepen, moet de structuur zo helder mogelijk zijn om niet af te leiden."

3. Wat de vorm betreft : waarom koos u voor exact 100 woorden? Bracht deze vormbeperking genoeg ruimte om uw volledige boodschap te uiten?

"Ik kom veel schrijvers, journalisten en bloggers tegen die van geen ophouden weten. Pak de opiniepagina van de krant er eens bij. Bij veel artikelen kun je volstaan met de kop, de eerste en laatste alinea, de rest is eigenlijk bijzaak. 'Minder

is meer'. Mijn filosofie is dat het veel moeilijker is om iets beknopt en treffend te verwoorden dan om lappen tekst vol te schrijven. Juist omdat er al zoveel te lezen is, wilde ik maat houden. Het klinkt misschien vreemd, maar die 100 woorden helpen me enorm om de Bite aan te scherpen, te verfijnen. Ik schrijf altijd eerst een ruwe Bite en daarna polijst ik deze tot precies 100 woorden. De vaste structuur geeft herkenbaarheid voor de lezer. Waarom 100? Ik hou van ronde getallen, 256 is ook een 'rond' getal. Bijkomend voordeel: je kunt een Bite letterlijk in één adem lezen. Probeer maar eens :)"

4. *Voor wie is dit boek bestemd? Heeft u een algemeen publiek voor ogen of is het geschikter voor mensen uit de zakenwereld en uw eigen branche? Denkt u uiteindelijk dat sommige verhalen misschien onbegrijpelijk zijn voor een aantal mensen?*

"In Bites 2012 zit inderdaad een aantal Bites waarvan ik me kan voorstellen dat die minder geschikt zijn voor een groter publiek. Ik ben nu bezig met Bites 2013 waarin de meeste Bites al gericht zijn op een generieker publiek. De doelgroep bestaat uit iedereen met een brede interesse die verrast of aan het denken gezet wil worden."

5. *Vertalers stuiten vaak op vertaalproblemen en -puzzels, net zoals wij in dit geval. Wat ons opviel, waren bepaalde culturele begrippen uit uw taalgebied en hoe deze op zo'n wijze naar het Servisch te vertalen dat een gemiddelde Servische lezer de echte betekenis ervan zou kunnen begrijpen. Zijn deze culturele verschillen volgens u vertaalbaar? En is het volgens u mogelijk dat een bepaalde cultureel gebonden boodschap in de ene taal zijn universele equivalent in de andere vindt?*

"Een goede vertaling geeft de bedoeling van de oorspronkelijke tekst weer in de doeltaal. Er mag best van de letterlijke tekst worden afgeweken als het achterliggende idee overeind blijft. Ook culturele verschillen zijn vertaalbaar, maar hebben soms een toelichting nodig. Zo heeft een Nederlander aanvullende uitleg nodig over de Servische Slava en een Serviër over de Nederlandse Koninginnedag. Technisch is alles dus vertaalbaar, praktisch gezien is de context leidend voor

begrip van de tekst."

6. *U hebt in de meeste verhalen bijzondere Engelse termen gebruikt. Wat was hier de bedoeling van ?*

"Sommige begrippen laat ik liever onvertaald, met name begrippen uit economie en management. Wat ook voorkomt is dat het begrip bijzondere betekenis heeft in die betreffende Bite; ik wil dan graag dat de lezer er even over nadent. Daarnaast kom ik af en toe een uitspraak tegen die zo compact of treffend is dat iedere vertaling tekort schiet. In een Bite heeft ieder woord een reden. Een woord dat ik onvertaald overneem uit het Engels, Duits, Italiaans of Latijn heeft daarom een bedoeling."

7. *Betreffende de inhoud van Bites : bevat deze misschien maatschappijkritische elementen ? Of is het eerder een getuigenis van de hedendaagse en actuele verschijnselen op verschillende maatschappelijke gebieden?*

"Uiteraard. Ik vind ergens iets van en wil dat delen met de lezer. Dat doe ik door onderwerpkeuze van de Bites, maar ook door hoe ik een onderwerp aanvlieg. Ik laat graag ruimte voor de lezer om een eigen invulling te geven. Soms wordt de lezer in de laatste paar woorden pas duidelijk hoe ik er zelf in sta. Het is je misschien opgevallen, maar er staat in het hele boek niet één uitroepeteke. Een uitroepeteke zet de gedachten van de lezer op slot, terwijl een vraagteke prikkelt en uitnodigt. Daarom gebruik ik wel vraagtekens, maar doorgaans geen uitroepetekens. Ik neem de lezer graag mee en confronteer hem (haar) met een wending, een analyse, dilemma, een grap of paradoxale gebeurtenis. Iedere Bite sluit af met een conclusie waar je even op kunt 'kauwen'."

8. *Uw schrijfstijl vonden wij heel bijzonder qua vorm, inhoud, themakeuzes, enz. Heeft u zin om met dit soort werk door te gaan? Heeft u misschien ideeën voor nieuwe projecten?*

"Absoluut. Ik geniet er enorm van. Ik publiceer één Bite op mijn website www.kuhling.nl. Het is een soort mentale fitness, het gaat me steeds makkelijker af. Er zit een ontwikkeling met Bites waar ik nog jaren mee door kan gaan, qua in-

houd, structuur, woordgrappen, dubbele bodems en dergelijke. Het volgende deel komt uit in november aanstaande. Ik heb het eerste deel opgedragen aan mijn jongste zoon. Aangezien ik 4 kinderen heb, schrijf ik in ieder geval nog 3 boeken in de Bites serie, anders krijg ik problemen thuis :)"

9. *Kunt u iets over de ontvangst van uw boek zeggen? Hoe was de receptie in Nederland en kwam u reeds enkele onverwachte commentaren tegen?*

"Het boek is in februari in Nederland uitgekomen. Ik ben nog bezig om het onder de aandacht te brengen. Er verschijnen jaarlijkse duizenden boeken in Nederland, het opbouwen van een naam kost tijd, te meer omdat ik het zelf heb uitgegeven. Ik schat in dat naarmate er meer delen in de Bites serie verschijnen de belangstelling groeit. De Bites verschijnen dagelijks op de ver-

schillende sociale media en daarmee kom ik in directe dialoog met lezers. Ik krijg direct terugkoppeling van lezers. Heel erg leuk."

10. *Ter afsluiting : wat is uw persoonlijke impressie over uw werk en de ontvangst ervan?*

"Schrijven is een passie van me, het geeft me energie. Ik wil dat mijn enthousiasme in iedere Bite is terug te vinden. Iedere Bite moet áf zijn. Een Bite is een ambachtelijk stukje schrijven met een kop, analyse en een conclusie of wending. Sommige Bites moeten dagen 'gisten' voordat ik er tevreden over ben. Het is mijn ervaring dat mensen die hebben kennism gemaakt met Bites ze blijven lezen. Top. Soms eentje tussendoor, soms een paar tegelijk. Het geeft een kick als ik iemand tegenkom die me citeert. De aandacht van lezers is schaars, je moet mensen stuk voor stuk voor je winnen. Ik hou wel van een uitdaging. Prima."

Слободан пад

Да ли има сличности између Феликса Баумгартнера и Ленса Армстронга? Обојица су извела историјски слободни пад. Један из капсуле у стратосферу, други са свог херојског постоља. Баумгартнер је својим слободним падом од око четири минута оборио многе рекорде, између осталог за најбржи, најдужи и пад са највише висине икада. Армстронг је, с друге стране у бициклизму оборио многе рекорде од којих највећи утисак оставља седам победа у завршници трке Тур де Франс. Обојица су нам показали колико ниско се може пасти. Шта их разликује? Један је пажљиво слушао законе природе, док је други управо њима покушао да манипулише.

Дупе

Запослени и послодавац могу да се разиђу на различите начине. Кроз предња врата се пролази уздигнуте главе, а кроз задња повијеног репа. Тај пролазак може бити пропраћен свађом или добрим односима. Чак и у случају горућег пословног конфликта или немогућих услова за рад конструктивно решење односа који се приводи крају је од значаја за обе стране. Свет је превише мали и због друштвених мрежа превише 'конектован' да би се ризиковало да избије варница за коју нико не може да процени да ли је спремна за гашење. Другим речима: „Када затвараш врата за собом, учини то руком, а не дупетом“.

Меч лопта

Зашто је тенис психички толико тежи од фудбала, бејзбола или ватерпола? Ако у фудбалу водиш са 5-0, ту утакмицу ни под разне нећеш више предати (изузетак је Ајакс против Абеа Ленстре). Исто важи и за бејзбол и ватерполо. Постоји тренутак у утакмици када вођство постане тако пријатно да победа више не може да се угрози. Фудбал, бејзбол и ватерполо имају тај луксуз да вођство може да се сачува све до последњег звука пиштаљке, последњег поготка или последњег полувремена. У тенису то није тако. И последњи, победнички поен, мора да се заслужи. У послу је као и у тенису.

Чврста флексибилност

На сталан посао се традиционално гледа као на уговор о раду на неодређено време. Погодите шта? Тако нешто скоро нико више нема. Сталан посао представља анахронизам, баш као и одвајање посла од приватног живота. Само 2 процента уговора о раду у данашње време подразумева 'сталан посао'. Законодавство и правилници у вези са уговорима о раду заостају за овом реалношћу. Време је, дакле да се поново размотре договори, правилници и закони у вези са 'сталним послом'. Навешћу само неке од њих: фиксно радно време, неодређено време, летњи одмор, коришћење годишњег одмора, клаузула о конкуренцији и старомодни уговор о раду.

Виртуелни застој

Ако под застојем подразумевамо немогућност кретања ни напред ни назад, као и неизвесност да ли ће до покрета поново доћи, онда се највећи застој у Холандији не налази на асфалту. Највећи застој је виртуелан и налази се у организацијама свуда око нас. То је питање савести. Колики број људи свакога дана седи на свом послу без идеје о томе чиме се заправо баве, куда иду и, пре свега, докле још тако. Из дана у дан. Ово је један скуп застој. Добра вест је: не треба нам никаква влада да би се овај застој покренуо, само добра кадровска политика.

Гастарбајтери

Радна снага из Турске и Марока је шездесетих година прошлог века проналазила посао у западној Европи. На такав, углавном тежак и скромно плаћен посао, локално становништво је гледало са подозрењем. Породица је затим из иностранства долазила за својим хранитељем и то сједињавање се одиграло у оквиру онога што ће касније постати друга отаџбина. Тиме је посејано семе за каснија питања интеграције. Премотајмо 50 година унапред. Незапосленост у Шпанији расте до историјских размера, а у међувремену је и више од половине шпанске омладине незапослено. Разочарани Шпанци одлазе на југ и постају гастарбајтери у обећаној земљи... Мароку. Коло среће се окреће.

Експедиција 17за24

Експедиција 17за24 вечерас креће из Босне, како би сутра ујутру стигла у Холандију. Седамнаест земаља у року од 24 сата. Зашто? Зато што не постоји друго место на свету на коме је то могуће. Европа нам је пружила отворене границе и мир, сигурност и стабилност. Због тога Експедиција 17за24. Штавише и зато што је једноставно могуће. Тим се састоји од четворо авантуриста. Неко је бољи у прорачунавању оптималне руте, неко у логистичкој организацији пута. Неко трећи је опет обезбедио ауто, а на крају, неко четврти је подигао сајт. Леп састав тима, сад још само остаје да се вози.

Lady Gaga

Певачица Lady Gaga је прва особа са 25 милиона пратилаца на друштвеној мрежи Твитер и то је чини изузетно утицајном. Никада раније није било могуће тако лако допрети до тако великог броја људи. Еминентни дневни лист Њујорк тајмс у томе не успева ни да јој се приближи са својим тиражом од 1.1 милиона примерака на дан. Па чак и Њу делхи тајмс са својим тиражом од око 6 милиона примерака на дан, највећи дневни лист на свету, није ни близу ономе што достиже позната Mother Monster. Твитер је индивидуални масовни медиј. Запрати неког или нешто једним кликом миша.

Одредница/ оригинални назив	Одредница/ преведени назив	I фаза пројекта (2013): преведено допуњено	Српски	Хрватски	Српскохрватски	Босански
Acte van Verlatinghe (Plakkaat van Verlat- inghe)	Акт о одрицању верности шпанском краљу/ Проглас о независности	преведено	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Tijl Uilenspiegel	Тејл Ајленспихел (код нас познатији по немачкој верзији као Тил Ојленшпигел)	преведено	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Pacificatie van Gent	Хентски мир	преведено	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden	Република Седам Уједињених Низоземских провинција	преведено	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Unie van Utrecht	Утрехтска унија	преведено	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Oranje – Nassau	Династија Орање - Насау	преведено	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Vliegende Hollander	Летећи Холанђанин (такође познат и као Уклети Холанђанин)	преведено	не постоји	постоји	не постоји	постоји
Zwarte Piet	Црни Пит	преведено	не постоји	постоји	не постоји	постоји
Unie van Atrecht	Арешка унија	преведено	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Sinterklaas	Синтерклас (свети Никола у холандском фолклору)	преведено	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Pepernoten	Мали медањаци (пепернотен)	преведено	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Govert Flinck	Ховерт Флинк	преведено	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Ferdinand Bol	Фердинанд Бол	преведено	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Dom van Utrecht	Утрехтска катедра	преведено	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Staten Generaal van de Nederlanden	Сталешка скупштина Низоземља	преведено	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Spaanse Furie	Шпанска фурија	преведено	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Drenthe	Дренте	допуњено/ преведено	постоји/ допуњено	не постоји	не постоји	не постоји
Noord-Holland	Северна Холандија	допуњено/ преведено	постоји/ допуњено	не постоји	не постоји	не постоји
Friesland	Фризија	допуњено/ преведено	постоји/ допуњено	не постоји	постоји	не постоји
Flevoland	Флеволанд	допуњено/ преведено	постоји/ допуњено	не постоји	не постоји	не постоји
Zuid-Holland	Јужна Холандија	допуњено/ преведено	постоји/ допуњено	не постоји	не постоји	не постоји
Noord-Brabant	Северни Брабант	допуњено/ преведено	постоји/ допуњено	не постоји	не постоји	не постоји

Zeeland	Зеланд	допуњено/ преведено	постоји/ допуњено	не постоји	не постоји	не постоји
Limburg	Лумбург	допуњено/ преведено	постоји/ допуњено	не постоји	не постоји	не постоји
Gelderland	Хелдерланд	допуњено/ преведено	постоји/ допуњено	постоји	постоји	не постоји
Utrecht	Утрехт	допуњено/ преведено	постоји/ допуњено	не постоји	не постоји	не постоји
Deductie van Vrancken	Вранкове тезе	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
vorstendom	кнежевина	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Ridderschap	племићки савет/ веће	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Tafelbaai	Стони залив	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Fries	Фрижанин	даља обрада	не постоји	постоји	постоји	не постоји
Nadere Unie	Проширена унија	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
pakjesavond	Ноћ даривања (пакјесавонд)	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Artesië	Артоа/Артезија	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Kamerijk	Камбре/Камерејк	даља обрада	постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Henegouwen	Ено/Хенехоувен	даља обрада	постоји	постоји	не постоји	не постоји
Doornik	Турне/Дорник	даља обрада	постоји	не постоји	постоји	не постоји
Rijsels - Vlaanderen	Рејселска Фландрија	даља обрада	постоји	постоји	постоји	не постоји
kruidnoten	ароматични медањаци или крајднот	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Elisabeth Jacobsdr.	Елизабета Јакобс	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Generaliteitslanden	Државни поседи	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Middelburg	Миделбурх	даља обрада	постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Dyl Ulenspeghe	Дејл Уленспехел	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Hiëronymus Bosch	Хијероним Бош (Бос)	даља обрада	постоји/ преправ.	постоји	постоји	постоји
Oosterschelde	Источна Схелда	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Watersnood	Велика поплава	даља обрада	постоји/ преправ.	постоји	постоји	постоји
Deltaplan	Делтаплан или комплекс брана и насипа за одбрану од поплава	даља обрада	постоји	постоји	не постоји	не постоји

boterbabbelaar	ботербабеларс (карамеле с путером)	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
bolussen	болуси (чајно пециво)	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Gereformeerde Ge- meenten	ортодоксни протестанти	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Luik	Лијеж/Лајк	даља обрада	постоји	постоји	не постоји	не постоји
Limburgse vlaai	Лимбуршки тарт	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Maas	Мас/Меза	даља обрада	постоји	постоји	постоји	не постоји
schutterij	схутери	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Brugge	Бриж/Брухе	даља обрада	постоји	постоји	постоји	постоји
Rijsel	Лил/Рејсел	даља обрада	постоји	постоји	постоји	не постоји
Mauritshuis	Маурицова кућа или Мурицхајс	даља обрада	постоји/ преправ.	не постоји	не постоји	не постоји
Ridderzaal	Дворана витезова или Ридерзал	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
het Groene Hart	Зелено срце или Хруне харт	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
NAP	Нормални амстердамски репер	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Nederlands Ge- revormeerde Kerk	Холандса ортодоксна протестантска црква	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Nederlands Hervormde Kerk	Холандска реформисана црква	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Afsluitdijk	Велика брана или Афслајтдејк	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Noordoostpolder	Северно- источни полдер	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Zuiderzee	Јужно море или Зајдерзе	даља обрада	постоји/ преправ.	не постоји	не постоји	не постоји
Houtribsluizen	Хаутрибска устава или Хаутрибслајзен	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Staats - Brabant	Државни посед Брабант	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Nieuwe waterweg	Нови водени пут или Ниеуве ватервех	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји
Drents Plateau	Дрентска зараван	даља обрада	не постоји	не постоји	не постоји	не постоји

Редакција:

Соња Станишљевић, Снежана Тричковић, Миа Секулић, Дејана Стевановић, Катарина Шумоња, Јован Кораћ, Михаило Бурсаћ, Петар Андрић, Алиса Ђукановић, Невена Илић, Тамара Максимовић, Стефан Мутић, Ирена Савић, Јована Симић, Мила Војиновић и Никола Живковић.

